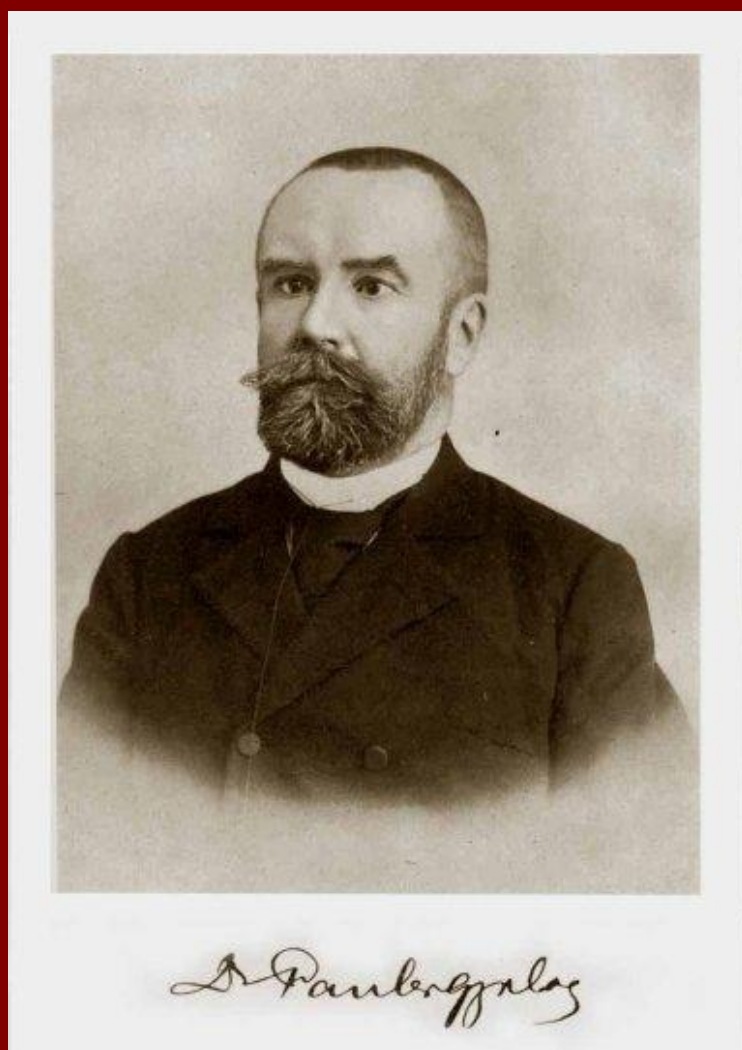

A MAGYAR CSALÁDTÖRTÉNET-KUTATÓ EGYESÜLET KIADVÁNYA

Pauler Gyula (1841–1903) történész, levéltáros, az MTA rendes tagja, a Magyar Országos Levéltár első főigazgatója
Forrás: http://mnl.gov.hu/kozadat/tevekenyseg_mukodes/intezmenytortenet/foigazgatok/pauler_gyula.html

IMPRESSZUM

Matrikula

a

MAGYAR

CSALÁDTÖRTÉNET-KUTATÓ

EGYESÜLET

kiadványa

matrikula@macse.hu

Felelős kiadó: Dr. Kollega Tarsoly István

Szerkesztő: Dr. Hatvany Béla Csaba

Szaklektor (történelem, genealógia, heraldika):

Babcsányi Judit és Babcsányi István

Szaklektor (számítástechnika): Lerch János

Nyelvi lektor: Babcsányi Judit és Babcsányi István

Megjelenik évente négyszer: március, június, szeptember és december hónapokban. A kiadvány szabadon és csakis díjmentesen terjeszthető. Kéziratokat a szerkesztő e-mail címére várunk legkésőbb a megjelenési hónap elsejéig. A cikkek tartalmáért, beleértve a cikkhez kapcsolódó képanyagot is, a szerzők felelnek.

IV. évfolyam 3. szám

© MACSE 2014

TARTALOM

Dr. Barsi Béla: <i>A Rodriguez/Rodrigues család története</i>	1
Dr. Hatvany Béla Csaba: <i>Árpád-sávok és Anjou-liliomok nyomában</i>	37

A Rodriguez/Rodrigues család története

Dr. Barsi Béla, Budapest (drbarsibela@gmail.com)

Előszó

1982 ragyogó májusi reggelén úton voltam Lovasberénybe. Az M7-es autópályáról Nadapon át hamar ott volt az ember. Tudták a Cziráky grófok hol építsenek kastélyt. A dunántúli dombság vadregényes erdőségén keresztül vezet a műút, bukkánókon át. Tábla jelzi, az út mentén: elzárt terület. Igazi vadászparadicsom. Érdeemes volt lencsevégre kapni a híres kastélyt. Megálltam a parkon át a kastélyhoz vezető régi út bejáratánál, szemben a romos műemlék épülettel. Évszázados kőoroszlánok őrködnek két oldalt. Az idő vasfoga őket is alaposan kikezdte. Szemben a romos műemlék épület. A kastély falai állnak, a tető is megvolt. Az ablakok bedeszkázva. De mintha elkezdték volna a tervezett restaurálást. A frissen sárgára festett homlokzat szinte élt a szikrázó tavaszi napsütésben.

Lovasberény, Cziráky kastély

A Czirákyak címere a régi helyén díszelgett. Mondták, hogy a háború után az utolsó még itthon maradt Cziráky eltűzte az uradalom levelezését mielőtt nyugatra ment. A kastélyból állami gazdaság és gépállomás lett és mostanáig csak pusztult. Talán még most megmenthető. Engem is érdekel sorsa, hiszen a kastélyban Rodriguez Károly ősöm biztosan megfordult néhányszor. Az 1804-ben leszerelt császári katonaoorvos uradalmi sebészként dolgozott itt. Valahol a régi temetőben porladnak csontjai. Néhány felvételt készítettem a kastélyról, a régi kápolnáról és az oroszlánokról. Gondoltam jó lesz a Rodriguezek történetéhez. Spanyol származású ősöm kalandos élet után, itt, a volt lovasberényi uradalomban telepedett le és alapított családot az 1800-as évek elején. A kastély klasszicista stílusban 1804 és 1810 között épült. Valószínű, hogy a főépület mögött az udvart két oldalról övező oldalszárnyak valamelyikében lakott hajdan a Rodriguez család. Némi meghatódottságot éreztem. Mielőtt elindultam hazafelé, újra megnéztem a régi katolikus templomot, amely a XVIII. század derekán épült, s amelyben a bevándorló ősöm gyermekeit keresztelték. Szemben áll a kastéllyal. A hozzá vezető út két oldalán helyezkedett el a régi település. A plébánián

fekeete bőrkötéses könyvben található a keresztelesekről, a házasságokról és az elhalálozásokról szóló régi egyházi bejegyzések, köztük a Rodriguezeké is. Amikor először jártam Lovasberényben, első utam ide vezetett. Furcsa érzés volt kézbe venni az eredeti iratot, amelyet először az Országos Levéltár mikrofilm-kutatójában tekintettem meg. Egy ideig azt hittem, hogy amatőr kutatásom akkor be is fejeződött. Alapos okom volt erre, hiszen a bejegyzések eleinte nem kínáltak további kutatásra alkalmas fogódzkodót. Szerencsére tévedtem. De hogy ez kiderüljön, meg kellett szólaltatni őket. Akkor még nem tudtam, hogy több évtizedig tartó kutatás előtt állok. 32 évvel ezelőtt gondoltam először arra, hogy utánajárok a Rodriguez őseimre vonatkozó adatoknak. Kiindulásra csak egy házasságlevél és a családi elbeszélés szolgált, amelynek egyes részei apránként jutottak eszembe egy-egy megszerzett adat kapcsán. Most 32 év után (hála levéltáros, történész és könyvtáros szakembereknek) már annyi adatom van a Rodriguez család eredetéről, hogy érdemes azt leírnom. Néhol szót ejtek amatőr kutatásomról anélkül, hogy levéltári szakember szerepében tetszelegnék. A kutatásom során az anyakönyvi bejegyzések (azok néha csak mellékesnek is tűnő odavetett jelzői) szerencsésen kapcsolódtak össze historikus tényekkel és segítettek a kutatásban tovább lépni.

A családi legenda

Őseimről gyermekként hallottam a legtöbbet. Ezek egy része megmaradt emlékezetemben, mások elfelejtődtek, de furcsa módon most, kutatás közben ezek is lépésről lépésre újra tudatosultak. Az akkor hallottak ambivalenciával töltöttek el, amelytől ma sem tudtam teljesen megszabadulni. Valószínűleg ez is ösztökélt e munkára. Anyai ágról ugyanis folyamatosan csak a felvidéki nemesi származást hallottam emlegetni, ami egyébként igaz volt. A Rodriguez őseimről viszont nem sok szó esett. Az is csak szájhagyományként, legendaszerűen. Apai nagyanyámtól hallottam a legtöbbet róluk. Ha még élne, kérdezzetném. De lássuk a történetet röviden, úgy, ahogyan arra vissza tudtam emlékezni a kutatásom legelején. Eszerint az első Rodriguez ős a napóleoni időkben jött Magyarországra. Keresztnevét a család nem tudta. Katona volt – mondta apám, anyai nagyanyám szerint felcser, és andalúziai spanyol nemesi családból származott. A Rodriguez név átmenetileg Rodrichra változott, amikor fia, Károly Pázmádon, a dominálón német ajkú településen a Kempelen uradalom ispánja lett. A leszármazottak a Rodriguez nevet szerencsére visszavették. A családi címernek Milánóban találták nyomát. A család egyik tagja katolikus pap volt. Egyik nagyanyám szerint milánói egyházi méltóság, másik szerint csak szegény szerzetes. A családnak a Bánátban is volt nyoma anyám szerint. Kutatásomat azonban rögtön megnehezítette, hogy nem ismertem a bevándorló ős keresztnevét. Írásos dokumentum pedig nem állt rendelkezésemre a Rodriguez címer hátoldalán található, milánói eredetre utaló, nem korabeli kézírástól és Rodriguez Ágoston dédapám házasságlevelétől eltekintve.

Rodrich Károly

A legrégibb apai ági családi oklevél Rodriguez Ágoston dédapám házassági levele volt¹.

Esküvési év, hó, nap Annus et dies copulationis		1870. szeptember 8.	
		vidéki — spanyol	magyarországi — spanyol
A házasság lényeg — Spont et spontane	vezeték- és keresztnév s polg. állása nomen et conditio	Rodriguez Ágoston, raktárnök és mag. kir. íjcsaki vezérnag	Schmelheger Johanna
	származási helye locus originis	Pázmándon, Fehér megyében	Budán a városban
	lakóhely, utca, házszám locus domicilii	hisz. - Teremgyén, Vagyrad megyében	Dózsa György utca 101 sz. alatt
	vallás religio	Rkath.	Rkath.
	kora aetas	32 éves	34 éves
	nőtlen, hajadon coelebs	nőtlen	házas
A házasság lényeg — Spont et spontane	allamjogi állása status civilis	özvegy viduus (a)	~
	A szülők neve, vallása, polgári állása Nomen, religio et conditio	Boldogult Rodriguez Károly urasági tisztviselő és Kühner Mária Rk. sk.	Schmelheger Mária polg. lakatos mester és Boldogult János Rk. sk.

Részlet Rodriguez Ágoston házasságlevelének másolatából.

Budavári Koronázó Főtemplom. 1870. szeptember 8./3

Rodrich Károly (felesége Kühner Mária) pázmándi illetőségű római katolikus urasági tisztviselő volt, ispán a Kempelen birtokon. A családkutatás amatőr kezdő lépéseként 1982 márciusában levelet írtam a pázmándi plébánia hivatalnak, hogy megtudjam van-e írásos nyoma a Rodrich-Rodriguez ősöknek. Lengyel Sándor esperesplébános válaszként közölte, hogy 1838. július 16-án ott keresztelték Rodrich Ágostont és Arnoldot (a két keresztnév között az „és” szócska található).²

A halottak anyakönyve szerint RODRICH Ágoston és Arnold
/és van írva a két keresztnév közé/ 1838. július 16-án ke-
resztelték, apja: Rodrich Károly, anyja: Kühner Mária-
uraság ispánja, - keresztszülők: Rodrich Károly és Rodrich
Antonia. - Keresztelte: Szomolnok József plébános.

pázmándi rk. Plébánia Hivatal anyakönyvéből készült másolat részlete.

Ez egy ideig kielégítette kíváncsiságomat. Sikerként könyveltem el, hogy a Rodrich-Rodriguez névazonosságot okmányok is igazolják. A továbblépés lehetőségét azonban kezdő módjára elmulasztottam, pedig a halotti anyakönyvi bejegyzés erre lehetőséget kínált. Három évvel későbbi, újabb levelemre a plébános úr azt válaszolta, hogy az 1834. évben is van bejegyzés, amely szerint Carolus, a pázmándi spanyol származású D. Carolus Rodrich fia I hetes korában phrenesis

¹ Budavári Koronázó Főtemplom. Anyakönyve Házasságok 1870. szeptember 8./33.

² pázmándi rk. Plébánia Hivatal Halottak Könyvéből II. kötet 21.

következtében elhunyt.³

Az 1834. évben találtam csak/másutt nem/ az alábbi adatot:

Nomen defuncti	Aetas	Locus	Morbus	Sepeliens
Carolus D. Caroli Rodrich fil.	1 sepr.	Pázmánd Spem. Domin	Phxenesis	Parochus

Részlet a pázmándi rk. Plébánia Hivatal Halottak Könyvének másolatából II. kötet.53.o.

Felbuzdulva a leleten Pázmándra látogattam és átnéztem a halotti anyakönyvet remélve, hogy további adatra bukkanok. A kirándulás sikertelen volt, de megtudtam, hogy a Fejér Megyei Levéltárhoz érdemes még fordulni, ahol a megye korabeli írásos dokumentumainak mikrofilm másolatai is megtalálhatók. Érdeklődő levelemre válaszként a Rodrich családra vonatkozó további fontos adatokhoz jutottam a pázmándi plébánia matrikuláinak fénymásolataiból⁴.

Az 1833. évi halotti anyakönyvek hiányoznak/. Az Ön által kerésett két adat közül sajnos sem Rodrich Károly és Kühner Mária házasságának, sem Rodrich Károly halálának bejegyzése nem szerepel a nálunk őrzött anyakönyvekben. Szerepel viszont 1834-ben, 1835-ben, 1838-ban és 1840-ben született gyermekeiknek megkeresztelése, valamint az első /az Ön levelében is említett/ halála. Ezeket a bejegyzéseket másolatban megküldöm. Rodrich Károly egyébként első alkalommal 1833-ban szerepel a pázmándi anyakönyvekben - egy házasságkötés tanújaként. Emellett feleségével együtt számos esetben /összesen tizennyolcszor/ került bejegyzésre keresztszülőként, először 1835-ben, utoljára 1844-ben. /Az 1833. és az 1844. évi bejegyzés másolat szintén mellékelem./

Részlet dr. Erdős Ferenc leveléből (Fejér Megyei Levéltár 1996. november I./593.)

Megtudtam, hogy a mikrofilmek a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában (továbbiakban: MNL OL) is kutathatók. Valószínűleg ekkor kapott el a szenvedélyes kutatási láz, az amatőr genealógusok eme „gyermekbetegsége”. Valóban, a már említett Carolus fiúgyerek pázmándi keresztelését (1834. március 26.) a filmkutatóban meg is találtam⁵. További két nevet is kapott ez alkalomból (Antonius és Augustinus).

Martini.	Carolus	Antonius	Augustinus	Idem.
Martini.	Antonius	Augustinus	Idem.	Idem.

Carolus Antonius Augustinus keresztelése 1834 március 26.-án Pázmándon.

³ Uott: II/53 o.

⁴ Fejér Megyei Levéltár 1996. november I./593.

⁵ MNL OL A 543 tekeres

Az 1838. július 16-án keresztelt Rodrich Ágoston (dédapám) később már a régi spanyol eredetű Rodriguez nevet viseli az 1870. szeptember 8-i házasságlevelén. Úgy tűnik, hogy valóban Arnold nevű fiú ikertestvérével együtt keresztelték meg.

1838. július 16.	Ágoston Rodrich.	Rodrich Ágoston	Rodrich Ágoston	Uraság Ágoston	Rodrich Ágoston	Rodrich Ágoston	Ugyan az.
------------------	---------------------	-----------------	-----------------	-------------------	-----------------	-----------------	-----------

Rodrich Ágoston keresztelése 1838. július 16-án Pázmádon.

A matrikula alapos tanulmányozása két tényre hívja fel a figyelmet. Az egyik a kettős D betű Carolus Rodrich neve előtt. Ez a „Dominus Dominus” azt jelzi, hogy nem csak simán úrnak tartották, hanem kiemelten előkelőnek. Az esetleges spanyol nemességet a magyar vármegye egyébként nem ismerte el, csak honosítás után. Ilyen irányú kérelmezésnek nincs azonban nyoma sem a vármegye, sem a helytartótanács levéltári anyagában. Mindenesetre az 1840. október 8-án keresztelt Károly Róbertnél a nemtelen ispán meghatározás olvasható az apa foglalkozásának megjelölésére.

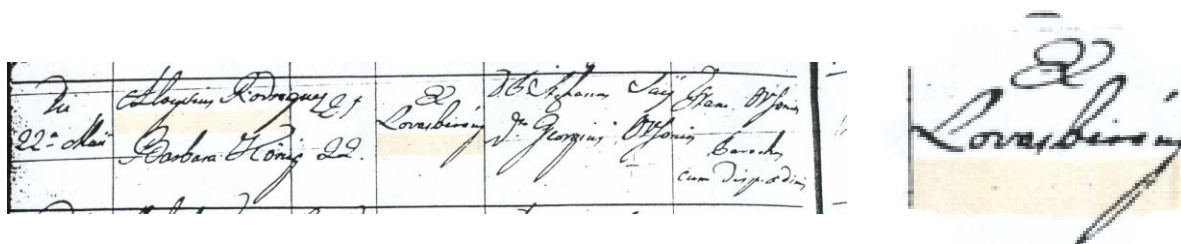
1840. október 8.	Károly Róbert	Rodrich Károly Róbert	Rodrich Károly Róbert	Uraság Károly Róbert	Rodrich Károly Róbert	Rodrich Károly Róbert	Ugyan az.
------------------	---------------	-----------------------	-----------------------	-------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------

Rodrich Károly Róbert keresztelése 1840 október 8-án Pázmádon.

Természetesen a spanyol nemesi származást ez még nem zárja ki. Ez utóbbi annál valószínűbb, hiszen a XVI-XVII. század Spanyolországában szinte mindenki nemes volt, a földművelő, sőt még a koldus is, amint egy korabeli francia útleírásából kiderül (Képes Világtörténelem). Egy másik tény és értelmezése viszont a további kutatás kulcsának bizonyult. Rodrich (Rodriguez) Ágoston keresztelésénél apaként és keresztapaként ugyanaz a név szerepel, amit az magyaráz, hogy a keresztapaságot a hasonnevű nagypapa vállalta, aki apai ágon az általam annyira keresett felmenő volt a családban. Logikus a feltételezés, hogy ő volt a bevándorló, aki még az eredeti családnevet viselte (Rodrigues Carolus), és aki a napóleoni háborúk idején került Magyarországra a családi szájhagyomány szerint. A keresztanyaként szereplő Rodrich Antónia kisasszony pedig az ő leánya, amint később igazolódik is. Az utolsó pázmánci gyermeket, Mária Vilhelminát 1835. december 22-én keresztelték meg, akinek keresztszülei az anyai Kühner családból valók voltak, akik szintén a pázmánci uradalmon élhettek, a keresztapa Kühner Antal neve előtt szintén kettőzött D betű áll (D. D. Antonius Kühner). Keresztszülőként egyébként még két ízben szerepel Rodrich Károly.

id. Rodrich Károly

A pázmándi adatokból tehát kiderült, hogy az idősebb Rodrich Károly megjelent egyik unokája keresztelésénél. Ő jött a napóleoni időkben Magyarországra, és az ifjabb Rodrich Károly már Magyarországon született. Ennek, de a házasságkötésének sem találtam azonban nyomát Pázmándon, pedig az ottani matrikulát a papok már jóval hamarabb kezdték írogatni. A pázmándi katolikus templomot 1719-ben építették, míg a matrikulát az 1600-as évektől már vezették. Maradt az a lehetőség, hogy máshol született, remélhetőleg a környéken, Fejér megyében valahol. A kutatás célja a kb. 50 kilométer sugarú körben található helységek plébániáinak valamelyikén, a mikrofilmek átnézése során az ifjabb Rodrich Károly születéséről vagy házasságáról szóló beírás megtalálása volt. A módszert tapasztalt genealógusok javasolták. A feltételezett időablakokban keresgélve a szerencsés véletlenre bíztam magam. A Magyar Országos Levéltár mikrofilmkutatójában számos Fejér megyei matrikuláról készült mikrofilmtekercset néztem át, ami meglehetősen időigényes munkának bizonyult. Logikusnak tűnt a két székesfehérvári plébánia (belvárosi és felsővárosi) feljegyzéseinek tüzetes átvizsgálása is. Az A 579-es jelzésű mikrofilmen⁶ a házassági bejegyzések között ekkor feltűnt Aloysius Rodriguez és Barbara König 1829. május 22-én kötött házassága, amely a további kutatások egyik kulcsa lett.

Rodriguez Alajos (Aloysius) és König Barbara házassága 1829. május 22.-én Székesfehérvárott

Az Ex Lovasberény megjegyzés a Conditio rovatban ugyanis megjelölte a házasulandók hovatartozását. Nem kellett mást tenni, csak másnapra kikérni az A 526-as raktári jelzésű mikrofilmet, amelyen a lovasberényi matrikulát archiválták.

Lovasberény

Az A 526-ik számú mikrofilm megtekintése minden várakozásomat felülmúlta. A már teljesen elfelejtett gyermekkori emlékeim olyan elevenen támadtak fel, mintha mindaz tegnap történt volna. És amit az ember a megfelelő helyen keres, azt hamar meg is találja. 1802. július 21-én itt keresztelték meg Károlyt (Carolust), Rodrigues Károly (Carolus) és Szalaji Anna gyermekét. Ugyanezen a filmtekercsen a lovasberényi Rodriguez a család további tagjait is megtaláltam.

⁶ MNL OL: A 579

July 1		Opifex	aprus		
Die 27 ^a	Carolus	Carolus Rodriguez	P. D. Ferrigius Boda	et Clara	8
July 1		et Anna Szalai	et Clara Toth		8
		Chirurgus Regimenti			

Rodriguez Károly (Carolus Rodrigues) keresztelése Lovasberényben

Az apa ekkor még a császári hadsereg sebésze (chirurgus regimenti) volt. Ezt követően 7 év telt el, amíg megszületett a második gyerek. Alajost (Aloysiust) 1809. június 30-án keresztelték meg⁽⁷⁾.

Die 30 ^a	Aloysius	Carolus Rodriguez	P. D. Ferrigius Boda	et Clara Toth	8
Junij		et Anna Szalai			

Rodriguez Alajos (Aloysius) keresztelése Lovasberényben

Rodriguez Károly és Szalai Anna a szülők. Az apa foglalkozása itt már sincsen feltüntetve. Mindkét alkalommal a keresztszülők Boda György provisor és Tóth Klára voltak. A gyermekáldásban lévő hosszabb szünet figyelemre méltó, oka a későbbi kutatás során kiderül. 1807-ben egy Elisabeta nevű újszülött keresztszülőjeként azonban szerepel Rodriguez Károly és Szalai Anna. A hadseregben való szolgálatra itt sincsen utalás. Rodrigues helyett már Rodriguez a családnév.⁸

November					
Die 10 ^a	Elisabeta	Ferrigius Krantz	Carolus Rodriguez	Parochus	8
November		Anna Krantz	et Anna Szalai	Supra	

Rodriguez Károly orvos, keresztszülő

A harmadik gyerek is fiú lett, Ignác (Ignatius). 1811. július 12-én keresztelték, a keresztszülők ugyanazok voltak.⁹

July 12 ^a	Ignatius	Carolus Rodriguez	B. D. Georg Boda	et Clara Toth	8
July 12 ^a		et Anna Szalai			

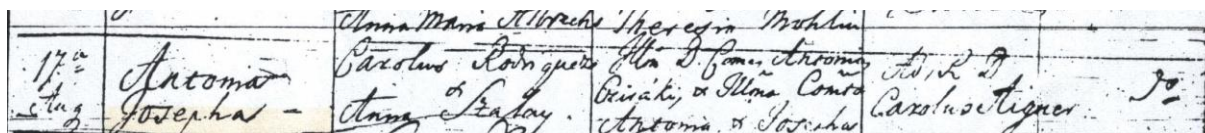
Rodriguez Ignác (Ignatius) keresztelése Lovasberényben

⁷ MNL OL A 526 filmtekercs

⁸ MNL OL A 526 filmtekercs

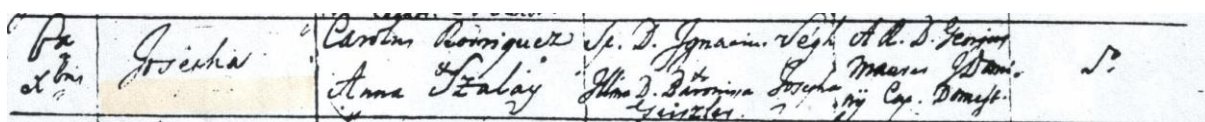
⁹ MNL OL A 526 filmtekercs

A következő gyermek Antónia Jozefa volt (1814. augusztus 17. a keresztelés napja), a keresztszülők pedig Cziráki Antal gróf és hitvese Antónia Jozefa¹⁰.

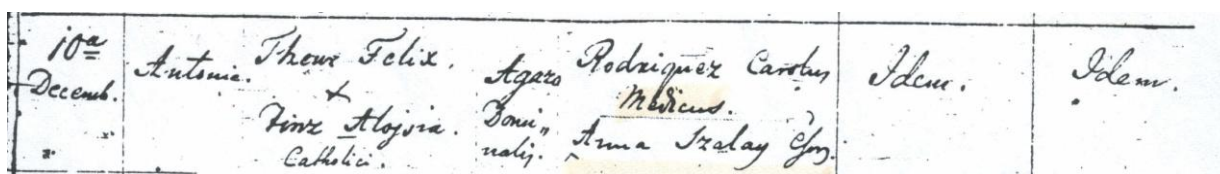
Antónia Jozefa keresztelése Lovasberényben

Ez a Rodriguez leány vállalta később, 24 éves korában a keresztanyaságot 1838. július 16-án Ágoston és Arnold keresztelőjén¹¹. Miközben idáig jutottam a mikrofilmen, sok minden eszembe jutott. Apai nagyanyám, Olga nagymama, dr. Rodriguez Béla nagyapám özvegye, a végletekig pedáns pedagógusnő többször megjegyezte, hogy a Rodriguezek jótevője a lovasberényi Cziráky Antal gróf volt. Anyám szerint viszont Zichy családnak köszönhetett a legtöbbet. Olga nagymama érzékenyen reagált a Rodriguez családdal kapcsolatos megjegyzésekre. Szinte hallom, amint skandálva mondogatja a „chirurgus regimenti”-t, bizonygatva, hogy a Rodriguez ősök sem voltak ám akárik! A kép lassan összeállt bennem. A császári hadsereg volt sebésze a Cziráky uradalomban lakott és dolgozott. Ezzel magyarázható talán, hogy az 1822. évi országos összeírásban, amelyben Lovasberény is szerepelt (B 7 mikrofilm), a Rodriguez család egyik tagját sem tüntették fel. Végül Jozefa volt az utolsó gyermek a sorban, 1816. október 16-án kereszttették. Keresztszülői Végh Ignatius uradalmi ispán és Geissler Josepha bárónő voltak.¹²

Josepha keresztelése Lovasberényben

A lovasberényi adatok tanulmányozása során további következtetések is levonhatók. Carolus Rodriguez foglalkozása egy 1832., egy 1834. és egy 1835. évi keresztlőnél medicus, azaz orvos volt¹³.

Rodriguez Károly orvos, keresztszülő

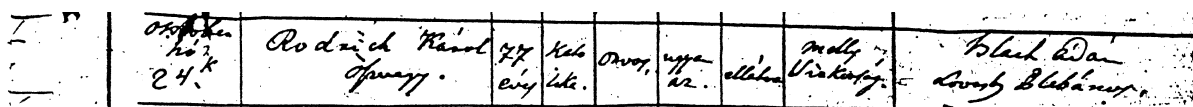
¹⁰ MNL OL A 526 filmtekercs

¹¹ MNL OL A 526 filmtekercs

¹² MNL OL A 526 filmtekercs

¹³ MNL OL A 526 filmtekercs

Az egyik keresztelőnél 1810. július 10-én a családnév Rodlichra való torzítása olvasható, amely egyezik a későbbi halotti bejegyzésével¹⁴. Szerepel még keresztszülőként, több alkalommal is. Lehet, hogy foglalkozásával függött össze. Felesége Szalay Anna valószínűleg szülésznő volt. A Halottak Könyvében való bejegyzés szerint ugyanis Rodriguez Anna (Rodriguez Károly hitvese, született Szalai) orvos volt, aki 64 éves korában „sérülési gyulladásban” halt meg. Ősöm, az uradalmi sebész 8 évvel élte túl hitvesét, 1850. október 24-én távozott az élők sorából. A bejegyzés szerint Rodlich Károly özvegy orvos, „melly vizkórságban” halt meg 77 éves korában¹⁵.

Rodrich Károly haláláról való feljegyzés Lovasberényben (1850. október 24.)

Az utóbbi adatról később bebizonyosodik, hogy pontatlan, a családnév torzítását viszont megmagyarázza, hogy nyilván a fia, a pázmándi Rodrich Károly temettette el. A Rodriguez családban az orvoslást Rodriguez Ignác folytatta, aki állatorvos lett. Schaffer Annával 1837. február 4-én kötött házasságából született Amália Jozefina leánya. Fiát, István Emánuel 1840. Karácsony napján keresztelték meg¹⁶. A lovasberényi matrikulában további adatok még: 1837-ben halt meg Rodriguez Alajos nyolcéves fia, Alajos¹⁷. Az A 527-ik mikrofilmen¹⁸ 1861. július 25-én „Aloysia Rodrigo servilis caelibis” 3 hónapos törvénytelen gyermekének, Rozáliának, az A 528-on¹⁹ pedig 1865. június 7-én a 17 napos ugyancsak törvénytelen fiúgyermekének, Józsefnek a halotti bejegyzése olvasható. A lovasberényi Rodriguezek egyenes vonalú fiúági leszármazása ezzel tisztázódott a bevándorló őstől, Carolus Rodriguestől Rodriguez Ágostonig bezárólag. Az adatok alapján bizonyos, hogy a Rodrich, a Rodlich és a Rodriguez ugyanazon ősi Rodrigues családnév változatainak felelnek meg. Önkéntelenül adódott a kérdés, hogyan folytatódjék tovább a kutatás. A cél a bevándorló ős szüleiére, származási helyére való adat megszerzése volt. Miután az ős bevándorló volt, így keresztelési adatára való bukkanás szinte lehetetlennek tűnt a születési hely pontos ismerete nélkül. Valószínűnek tűnt, hogy Rodriguez Károly házassága Szalai Annával a régi Magyarország területén történt valahol. Házassági bejegyzésben lehet utalás a vőlegény származási helyére, mint ahogy ez Rodriguez Alajos és König Barbara esetében már előfordult. A már egyszer bevált módszerrel (50 kilométer sugarú körben, most már Lovasberény körül) megkezdtem a plébániák házassági rovatainak vizsgálatát a feltételezett időablakban: 1796 és 1802 között. A kutatás azonban eredménytelennek bizonyult.

¹⁴ MNL OL A 526 filmtekercs

¹⁵ MNL OL A 526 filmtekercs

¹⁶ MNL OL A 526 filmtekercs

¹⁷ MNL OL A 526 filmtekercs

¹⁸ MNL OL A 527 filmtekercs

¹⁹ MNL OL A 528 filmtekercs

A Czirákyak egyéb birtokain (Dénesfa), sőt magán Cirákon is hasztalan volt a keresés. Úgy tűnt, hogy ezzel az őskutatás a végéhez is ért. Kárpótlásként ekkor figyelmem Szalay Anna felé fordult, abban reménykedve, hátha az ő születési helye volt a keresett házasságkötés helye is.

Szalay Anna

Szalay Anna Lovasberényben halt meg, 64 éves korában²⁰.

Május 15-én	Rodriguez Anna Rodriguez Károly híve, fiát	64 éves.	kato. laka.	orvos.	nyug.	A. Rodriguez	Szüle.	Anna Rodriguez lelke. Szaniszló, k. József ur. Bármanné, plébán, ci. Eperes.
-------------	--	----------	-------------	--------	-------	--------------	--------	--

Rodriguez (született Szalay) Anna halála 1842. május 15.-én

A keresztlője is itt volt. Az A 526. számú mikrofilm szerint 1778. április 10-én, édesapja Stephanus Szalay, édesanyja Theresia volt.

1778. április 10-én	Anna	Stephanus Szalay et Theresia	Emmerich Bala vári et Theresia Szalay.	do.
---------------------	------	---------------------------------	--	-----

Szalay (Szalay) Anna keresztelese Lovasberényben

Az utóbbi családi nevét nem jegyezték fel. Az anya keresztnévét az „et”(és) szócskával az apa családnévéhez kapcsolták a matrikulában. Theresia családi nevének kiderítéséhez a lovasberényi elhunytak listáját tanulmányoztam. Eszerint 1831. szeptember 9-én halt meg 82 éves korában Theresia „Nobilis Domina Theresia nata Pribék,vidua condam Szalay”.²¹

9. szept.	Nobilis Domina Theresia Nata Pribék	82.	vidua condam Szalay	morb. chronic.	omnium mor. cium diff. rici proemia	Idem	1	1.
-----------	---	-----	------------------------	----------------	---	------	---	----

Szalay Anna anyjának Teréziának halotti bejegyzése

A Szalay család kutatása a név gyakorisága miatt nehézségbe ütközött, bár a Fejér megyei

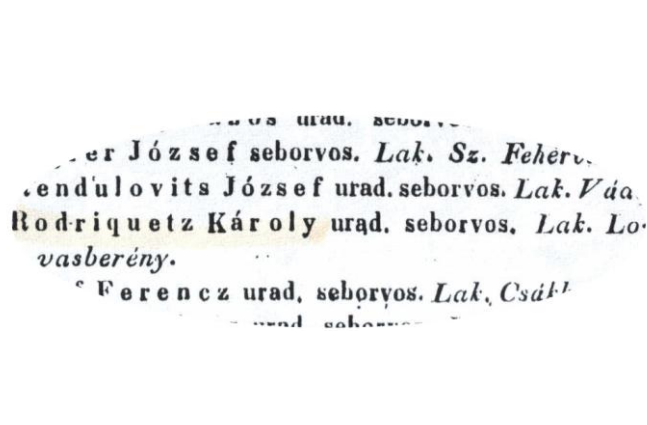
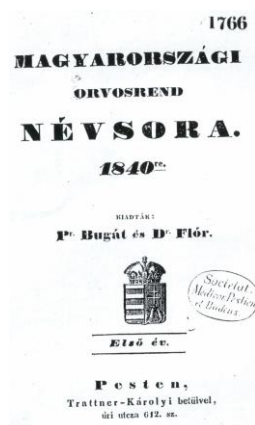
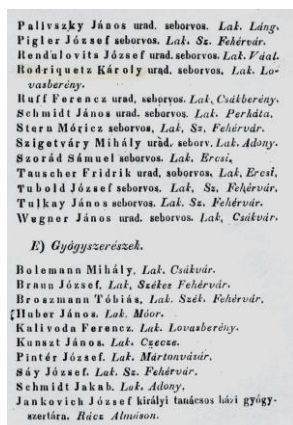
²⁰ MNL OL A 526 filmtekercs

²¹ MNL OL A 528 filmtekercs

Szalay család számos tagja szerepel Nagy Iván „Magyarország családjai” című munkájában.²² Eredetileg Zala megyéből származtak, Fejér megyében Sárkeresztúron jelentek meg. A címeres levelet Szalay János kapta II. Ferdinánd királytól testvéreivel együtt 1635-ben.²³ Nagy Iván 1768-ban Fejér megyében élő Szalayakat említ (Mihály, György, József, István). A B 1143. és a B 1153. filmtekercsen („Conscriptiones nobilium et Investigationes Comitatus Albensis XVIII-XIX.) többször szerepelnek. A Szalay családból István, Mihály, János, József, György, Ferenc Polgárdiban éltek 1752-1769 között. Az egyik Szalay István egy Boda György nevű tisztartóval együtt 1805-ben Gárdonyban volt birtokos. Ez utóbbi nagy valószínűséggel azonos azzal a Boda György provizórral, aki a lovasberényi matrikulában többször szerepel kereszttapaként, így 1802-ben Szalay Anna és Rodriguez Károly (Carolus), Károly (Carolus) nevű gyermekének keresztelőjén is. Ennek alapján joggal feltételezhető, hogy Szalay Anna gárdonyi birtokos Szalay István leánya volt. A Pribék család kutatása több reménnyel kecsegtetett, bár Nagy Iván művében egyáltalán nem szerepel. A B 1143 mikrofilmen (Conscriptiones nobilium) azonban megtaláltam Pribék Jánosnak mint „a vármegye alázatos érdemtelen szolgájának” 1707. június 28-i beadványát (szolgabíró volt).²⁴ Joggal feltételezhető Pribék Theresiával való rokoni kapcsolata.

Rodriquetz Károly

Eljött a pillanat, hogy más irányban is próbálkozzak. A családi szájhagyomány szerint ősem chirurgus volt, sőt a lovasberényi matrikulában orvosként szerepelt. Ez utóbbiban azonban erősen

Rodriquetz Károly uradalmi seborvos

kételkedtem, hiszen felcserként való említésére jól emlékeztem. Mégis utánanéztem, hogy a korabeli magyar orvosokra vonatkozóan létezik-e valahol nyilvántartás. A Magyar Orvostörténeti Társaságtól

²² Nagy Iván: Magyarország családai címerekkel és nemzedékrendi táblákkal 464.o.

²³ u.o.

²⁴ MNL OL B 1153.

telefonon azonnal megtudtam, hogy Rodriquez Károly urasági seborvos, aki Lovasberényben lakott, szerepel a dr. Bugát és dr. Flór által 1840-ben kiadott Magyarországi Orvosrend Névsorában.²⁵

Az ős sebészként való besorolása kellemesen érintett, bevallom. A családi név csekély torzítása az előzőekhez képest elenyésző mértékű volt. A lelet újabb irányt és lehetőséget adott a további kutatásra. Orvos-és sebészképzés volt a pesti egyetem orvosi fakultásán a szóba jöhető időszakban, az 1700-as évek végén, illetve a századfordulón. Rodriguez Károly azonban nem itthon végzett. Amint Dr. Szállásy Árpád orvos történész szerint nem található meg neve sem a Högyes-féle emlékkönyvben, sem Mainzer János könyvében. Tehát sem Pesten, sem Kolozsvárott nem szerezhette a diplomát. Lehetségesnek tartotta viszont a Josephinumot, amelynek számos magyar hallgatója volt.

A külföld előtt még egy hazai lehetőségem maradt a további kutakodásra: A Magyar Királyi Udvari Kancellária és a Helytartótanács Levéltára. Az itt végzendő munka azonban nem ígért gyors sikert, sőt hónapokig-évekig tartó keresésre kellett számítanom.

Milánó

Az Országos Levéltárban való sziszifuszi munka megkezdése előtt gyors eredmény reményében, számítva a családi elbeszélések igazságtartalmára, levelet fogalmaztam a milánói Városi Levéltárba (Archivio di Stato di Milano). Elképzelésem szerint ősöm valamelyik ezreddel a századfordulón jöhetett Milánóból, ahol a pap rokona is élhetett. A levelem kérdésfeltevése természetesen nem tartalmazhatott pontos adatokat, így azokra pontos válaszok nem is voltak adhatók. Ennek ellenére Gabriella Cagliari Poli levéltári igazgatónő válaszlevelében számos adatot említett milánói Rodriguez családokról, de érdemleges összefüggést ősöm és köztük a legnagyobb jóakarattal sem lehetett találni. Leveletem mindazonáltal továbbította a milánói érsekségre (Arcidiocesi di Milano). Az elképzelés nem volt alaptalan, hiszen Milánó V. Károly spanyol király és német-római császár idejében a spanyol korona birtoka volt. A spanyolok a XVI. században Európa egyik legjelentősebb katonai erődtényét emelték itt. Több generáció után, főleg hivatalnok, papi vagy katonai pályát választva asszimilálódtak Lombardiában. Ezt megkönnyítette a közös latin eredet és nyelv, valamint az azonos vallás. Lombardiában maradtak az utrechti béke után is, amikor Milánó az osztrák Habsburgok kezébe került és a császárság hercegsége lett.

A napóleoni háborúkban a Habsburgok elvesztették Milánót. A harcokban magyar ezredek is kivették a részüket. Jogos elképzelésnek tűnt, hogy Carolus Rodrigues, mint a császári hadsereg sebésze, a magyar ezredekkel együtt került Magyarországra az 1700-as évek végén. A papi rokon kimutatásával a származásra is fény derülhetett volna. De nem így történt. A milánói érseki hivatal válaszlevele szerint ugyan szóba jöhetett volna a milánói születésű Giuseppe Rodriguez, a későbbi comói plébános, de Carolus Rodrigues keresztelésére nem találtak adatot, holott a milánói

²⁵ dr Bugát és dr Flór Magyarországi Orvosrend Névsora 1840.

matrikulákat igen pontosan vezették.

A milánói leszármazás napóleoni időkre való közvetlen visszavezetése tévútnak bizonyult. Maradt az izzadságos levéltári munka újra kezdése.

Fulgentius Rodriguez

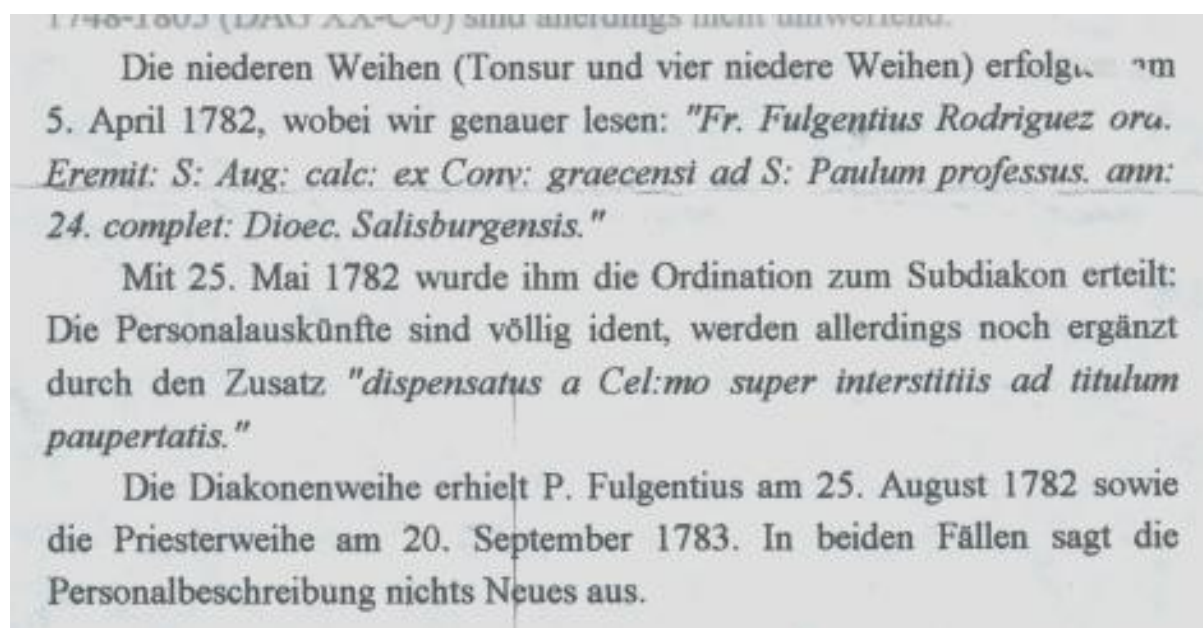
A Magyar Királyi Udvari Kancellária (Cancellaria Regia Hungarico-Aulica) és a Helytartótanács (Consilium Locumtenentiale) Levéltárában eligazodni már sokkal nehezebb volt, mint a matrikulákban. A Kancellária Bécsben, a Helytartótanács 1784-től Budán működött. A Kancellária az uralkodó rendeleteit továbbította a birodalom egyes részeihez. A Helytartótanács a nádor elnöklete alatt a magyar ügyekkel foglalkozott különböző ügyosztályokon (departement). Ezek igazgatták a vármegyéket és a szabad királyi városokat. Tanácsosai főpapokból és főnemesekből került ki, akiket a király nevezett ki. Megjegyzendő, hogy gróf Cziráky Antal 1794-től a Helytartótanácsban fogalmazó, 1796-tól titoknok, 1800-tól tanácsos volt. Az ügyintézést jelentősen lassította, hogy szinte minden kérdésben kikérték a Kancellária döntését is, így eleinte főként postázó szerepet tölthettek be. Kutatásomat arra alapoztam, hogy az 1700-as évek végén a Magyarországra bevándorló Rodrigues folyamodhatott a Kancelláriához és a Helytartótanácsához letelepedése ügyében. Jól emlékszem apám kijelentésére, hogy a Rodriguezekre vonatkozó iratok Budán, a Helytartótanácsnál találhatók. Az egyes helytartótanácsi ügyosztályok anyagában való kutatást a „Felhő-Vörös” segédkönyv használata után mikrofilmek (a filmarchivált anyagot az LL81 kézikönyvtári jelzetű MOL Filmtári Regiszter tartalmazza) teszik lehetővé. A C66 Departement Sanitatis (Egészségügyi Osztály) és a C52 Departement Pol.(Politikai és Közigazgatási Osztály) átnézését egy-egy tekercsen belül évenkénti összesítésben betűrendes regiszter könnyíti meg. A C52 osztály anyaga (1786-tól 1848-ig) a 2060I. és a 20650. közötti raktári számú tekercseken, a C66-é pedig (1795-től 1841-ig) a 22320. és a 22328. közöttiekén vizsgálható. A Kancellária iratait az Acta generalia (1770-től 1848-ig) tartalmazza, a hozzáférést a Protocollum Exhibitorium (C2) biztosítja. Ennek betűrendes regiszterét az R betűnél vizsgálva 1798-ban (19259 filmtekercs) végre megpillantottam a várva várt Rodriguez nevet.²⁶ Az A 39/1285-ös jelzetű iratot eredetiben tanulmányozhattam. Reményeim azonban nem váltak valóra, mivel az nem Carolus Rodriguesről szólt. Az irat Fulgentius Rodriguez exaugustianus (volt ágoston-rendi) szerzetes pap petíciójáról szólt, nyugdíjának kompenzációja ügyében. Az iratból kiderült, hogy 1787-ben elhagyni kényszerült a budai Ágoston-rendet és Karintiába költözött II. József 1782-i, egyes szerzetesrendek feloszlásáról szóló rendeletét követően. Dr. Fallenbüchl Ferenc „Az ágostonrendiek Magyarországon” című munkájában részleteiben foglalkozik a budai rendház feloszlásával, és itt található utalás Rodriguez Fulgent volt grazi páterre is. Az uralkodó rendeleteinek visszavonása után kérelmére 1798-ban 10 év és 3 hónapnyi nyugdíj kompenzációját kapta meg kárpótlásként. Az irat mindemellett érdekesnek bizonyult, ugyanis felső szélén „Lovasb”,

²⁶ MNL OL Acta Generalia Protocollum Exhibitorium C2 39/1285 a 19259-es tekercsen

Köztük volt Fulgentius Rodriguez is. Rövid jellemzés szerint 1789-ben 34 éves volt, magyarul, németül beszélt, katekizmust tanított, teológiát végzett.

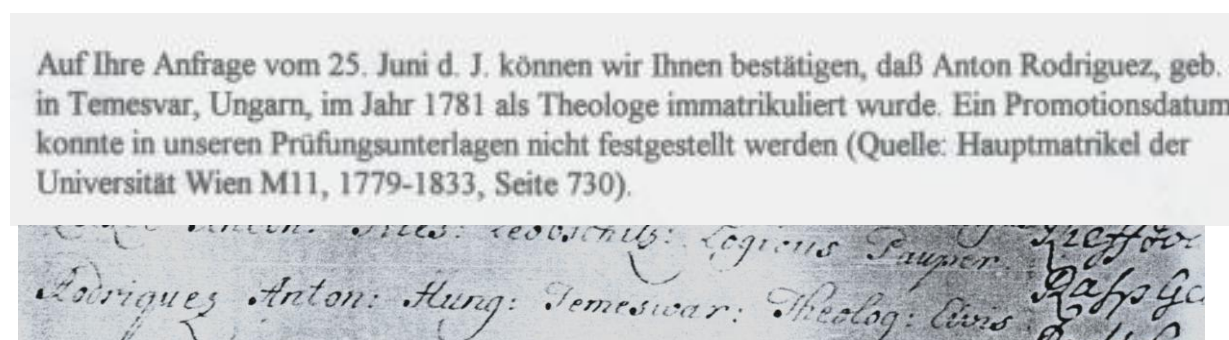
Ezen adat birtokában a gráci egyetemen érdeklődtem Fulgentius után, de a végzettek között nem szerepelt.

A gráci püspökség archívumából azonban előkerült 1782-ben való pappá szentelésének és szerzetessé avatásának dokumentuma.²⁹

A gráci püspökség archívumából, Diözesanarchiv Ord.ZL-110/1998

További kutatásomban ekkor segítségemre sietett Kiss József Mihály levéltáros (a Ludovika levéltárából). Évekkel korábban felmérést végzett a külföldi egyetemeken tanult magyar diákokról. Kérésemre utánanézett, hogy a már korábban említett Josephinum hallgatói között szerepelt-e Carolus Rodrigues.

Rodriguez Anton teológus hallgató a bécsi egyetemen

²⁹ Diözesanarchiv Ord. ZL-110/1998

Sajnos éppen a kérdéses időponttól már nem rendelkezett adattal. Jegyzetei alapján azonban kiderült, hogy egy Anton Rodriguez magyar, cívis, temesvári származású diák Bécsben 1781-ben teológiát tanult.³⁰

Összevetve a pappá szentelésének időpontjával (Gratz, 1782.) valószínű a két személy azonossága. A Fulgentius csupán felvett szerzetesi név volt. A pap rokon temesvári származása azonban elűtött a lombardiai származástól mindaddig, amíg a bánati akták nem kerültek a figyelmem közé.

A bánati iratok

A Savoyai Eugén vezette császári seregek 1716-ban megkezdtek a török kiűzését Temesközből, a Bánságból, és Bácskából. A harcokban különösen kitűntették magukat a magyar Pálffy-huszárok. 1716. október 12-én a császáriak visszafoglalták a töröktől Temesvárt, amely 164 évig az oszmán birodalom egyik bástyája volt. A harcokban olasz és spanyol katonák is részt vettek. Ez a történelmi háttere a Magyar Országos Levéltárban mikrofilmen megtekinthető bánati iratoknak. Az eredeti okmány Bécsben a Hofkammerarchivban található (Banater Akten, Kolonistenverzeichnis, Faszikel, rote Nr 8). Az olasz nyelvű javadalmazási lista a vegyes, olasz és spanyol katonákból álló ezred telepeseinek névsorát tartalmazza. Köztük szerepel Rodriguez Joseph hadnagy, valamint Emanuele Rodriguez és hitvese.

Rodriguez Joseph	84.
Rodriguez Joseph	84.
Rodriguez Joseph	84.
Ignacio d'Amunarez	57
Emanuele Rodriguez	57
La Moglie	28

Rodriguezek a bánati aktában, Banater Akten, Kolonisten Verzeichnis, Faszikel rote Nr8

³⁰ Kiss József Mihály (Ludovika Levéltára) leveléből

Utalás van az ezred előzetes itáliai tartózkodására is.

Pensai per questo nella formazione della mia tabella, regolandomi con quelli militari più meritevoli che erano stati effettivi ed aggregati ne i Regimenti, secondo il regolamento fatto in Napoli dal Vice Conte di Daun; e per quelli che erano meramente ufficiali graduati, e non avevano avuto servizio effettivo ne i Regimenti, presi la regola del Montone; Il che mi pare non può essere ne meno ne più giusto, trattandosi di dare la manubenzione necessaria ad un ufficiale di merito, come tutti sono.

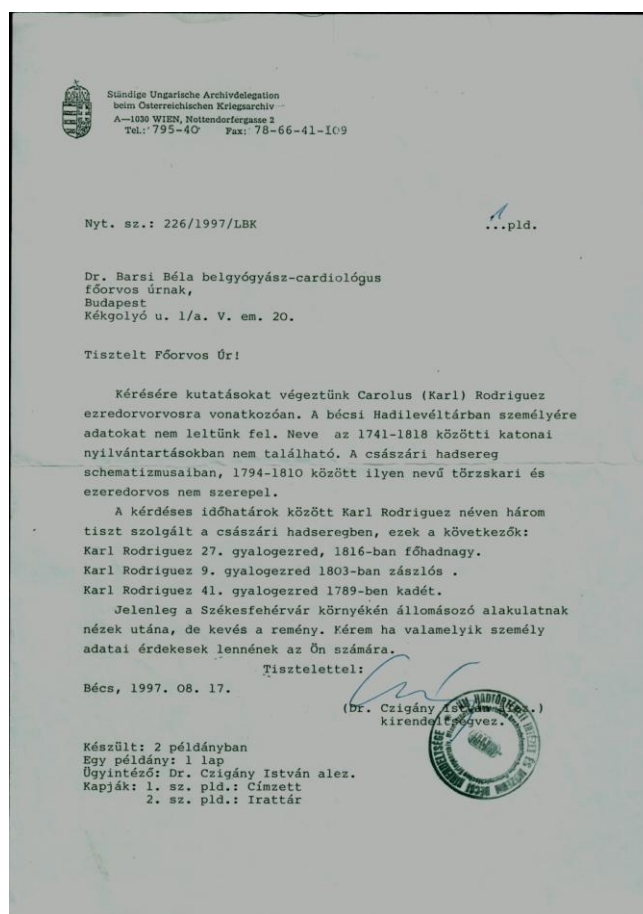
Utalás az ezred itáliai tartózkodására a bánati aktában

A bánati irat bizonyította spanyol katonacsaládok tartózkodását Temesvár környékén. Emanuel és Joseph Rodriguezről azonban további adatot egyelőre nem találtam. A lelet azonban arra ösztökölt, hogy a Rodriguez őst mint katonát keressem a továbbiakban.

Karl Rodrigues – Kriegsarchiv Wien

Az idősebb Rodriguez Károly (Carolus Rodrigues) katonai nyilvántartásban való keresésének gondolata először akkor merült fel bennem, amikor a lovasberényi matrikulában megláttam a „chirurgus regimenti” bejegyzést a foglalkozási rovatban. A Bugát-féle orvosi nyilvántartásba való vétele pedig legalább seborvosi képesítést, de akár katonaorvosi státust és tiszti rendfokozatot is feltételezett. Amint már említettem, ezzel ellentmondó volt a családban az őс felcserként való emlegetése. Ennek ellenére a Hadtörténeti Levéltárban szerzett információ nyomán, nem nagy meggyőződéssel, levelet írtam az „Österreichisches Kriegsarchiv” magyar delegációjának (Ständige Ungarische Archivdelegation) azzal a kérdéssel, hogy vajon nem szerepel-e Carolus Rodrigues őсöm az osztrák császári hadsereg katonaorvosokról készült valamelyik nyilvántartásában. Dr. Czigány István válaszából (1. levél) kiderült, hogy hasonló nevű orvos a törzskari és ezredorvosok között nem található a kérdéses időszakban.

Talált viszont három Karl Rodriguez nevű tisztet, akik a császári hadseregben szolgáltak. Őсöm rendelkezésre álló adatait összevetve az övékkel azonban egyikük sem lehetett az általam keresett Rodriguez Károly (2. levél). Nem voltam nagyon meglepve. Felkészültem ugyanis lélekben arra, hogy nem volt tiszti állományban, és így nem regisztrálták az időszakosan végzett szemléken.

dr. Czigány István 1.levele (1997.augusztus)

Ujabb kérésére kutatásokat végeztem a Karl Rodriguez nevű tisztokra vonatkozóan. Amint előző levelemben megírtam, a kérdéses időhatárok között Karl Rodriguez néven három tiszt szolgált a császári hadseregben, ezek a következők:

Karl Rodriguez a 27. gyalogezredben, 1816-ban főhadnagy. Személyéről további adatok nincsenek, mivel neve csak az állománytáblában szerepel, ahol csak a rangját adják meg az illetőnek, személyi adatai nem szerepelnek.

Karl Rodriguez a 9. gyalogezredben 1803-ban zászlós. A szemlejegyzőkönyv adatai szerint ekkor 19 éves, katolikus, nőtlen, a Würtemberg gyalog ezred egyik tisztjének gyermeke. A Würtemberg gyalogezred születésekor időpontban Csehországban állomásozott. Katonai szolgálatát 1798-ban kadétként kezdte.

Karl Joseph Rodriguez az 1789-ben felvett szemlejegyzőkönyv szerint a 41. gyalogezredben 1786 januárjában kadétként kezdte meg szolgálatát. 1789-ben 24 éves, nő, katolikus, katonatiszt gyermeke. 1789 elején dezertált az egységétől.

dr. Czigány István 2.levele (1997.november)

Találtam azért tanulságot is a dologban. A Karl Rodriguez név mindössze háromszor fordult elő a császári hadseregben. Ebből azt a következtetést vontam le, hogy a Magyar Királyság területén abban az időben élt minden Rodriguez-t tanulmányoznom kell, amennyiben nyoma van a Helytartótanács és a Kancellária levelezésében (Protocollum Exhibitorum).

Rodriguezek a Magyar Királyság területén

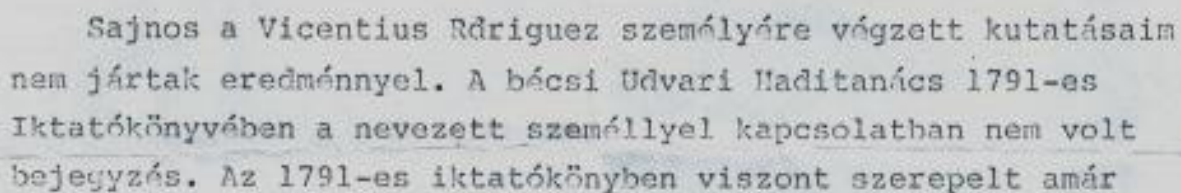
A Helytartótanács kérelmezőiként kerültek elő a kutatásom folyamán, és mindegyik izgalmat okozott, amíg ki nem derítettem róla, hogy nincs köze ősmához. Ehhez azonban végig kellett vizsgálnom feltételezett születésük idejében és helyén a matrikulákat is.

Rodriguez János (Johann)

Körmöcbányáról küldte ösztöndíjkérvényét a Helytartótanácsnak 1788-ban. Hivatkozott a családfő apa, a szegény András halála után kialakult sanyarú családi helyzetükre. Mellékelte bizonyítványát is. Hogy hogyan bíralták el kérvényét, azt nem tudtam meg, de sikerült a körmöcbányai aranyműves családot a matrikulák alapján feltérképezni. Igazán kár, hogy Rodriguez Károly nem ebből a családból származott. Bravúros nyomozás végére sikerült volna pontot tenni. Figyelemreméltó volt viszont a spanyol név változatos torzítása az iratokban.

Rodriguez Vince (Vincentius)

Senji (Senj=Zengg) állást kérelmezett a Helytartótanáctól Horvátországból Rodriguez Vince, hogy igen idős szüleit eltarthassa ³¹. Nem állapítható meg, hogy a Magyar Királyság területéről honnan írta levelét. Kérvényét iktatták, majd továbbították a bécsi Udvari Haditanácshoz (Hofkriegsrat), mert Zengg, határőrvidék lévén, katonai közigazgatás alatt állt. Amint Dr. Czigány István leveléből kiderül, kérvényét nem iktatták Bécsben.

Sajnos a Vicentius Rdriguez személyére végzett kutatásaim nem jártak eredménnyel. A bécsi Udvari Haditanács 1791-es Iktatókönyvében a nevezett személlyel kapcsolatban nem volt bejegyzés. Az 1791-es iktatókönyben viszont szerepelt amár

Czigány István leveléből ((1999. május 12.)

Theophila Rodrich Rodriguez

Váratlanul találtam rá Theophila Busetre, (született Rodrich, azaz Rodriguez), aki 1840-ben Oláhországba (Valachia) szülő útlevélért folyamodott a Helytartótanácsához.³² A Rodriguez név hasonló torzítására a családban már volt példa, így volt okom az alapos vizsgálódásra. Theophila

³¹ MNL OL Acta .Gen. Prot.Exh.5471/791

³² MNL OL Acta generalia 17396/842

ügyét végül azzal zárták le, hogy csupán kiadta magát tisztí özvegynek. Viszont gyermeke is született ebből a kapcsolatból, amint egy későbbi kutakodás kapcsán kiderült. Közvetlen kapcsolatot az általam keresett Rodriguez családdal a Rodrichra való név változástól eltekintve nem találtam.

A flandriai katonacsalád

A bánati iratokban szereplő Joseph Rodriguez hadnagy utáni kutatás vezetett el a flandriai katonacsaládhoz. Ismét a bécsi Hadilevéltár volt a segítségemre. Kérésemre elküldték a Ligne gyalog- és a Württemberg huszárezrednél szolgáló Joseph Rodriguesek szemleadatait.

A dokumentum több okból is érdekes volt. Egyik közülük a katonacsalád flandriai származása. Hasznos, ha némi történelmi háttérrel kap a családi gyökerek kutatása. A spanyol világbirodalom fénykorában Habsburg Károly, majd fia, Fülöp uralkodása idején a spanyol koronához tartozott nagy számú európai és tengerentúli tartomány, köztük Lombardia és Németalföld. Hosszú spanyol uralom után a Habsburg örökösödési háborúban Németalföld a Habsburg Német-Római Birodalom része lett, ami magyarázza a spanyolok megjelenését a császári hadseregben. A milánói származásról szóló családi szájhagyomány miatt azonban a flandriai spanyol katonacsalád távol esett érdeklődésem irányától. A kis Charles, Joseph Rodrigues ötödik gyermeke, azonban felkeltette a figyelmemet. Korát az írnok sajnos nem jegyezte fel. Ennek dacára azonosítható lett bizonyos Karl Rodriguessel, aki 19 évesen a 9. gyalog ezredben zászlósként szolgált ezrede 1803. évi mustrája szerint. Itt apját a Württemberg ezred tisztjeként jelölték meg. Ezt egy későbbi levélben (2008) foglalt adatok (dr. Lenkefi, Kriegsarchiv) igazolták is:

Az Osztrák Hadilevéltár Mellett Működő

Állandó Magyar Levéltári Kirendeltség

A-1030 Wien, Nottendorfergasse 2.

Tel.: 795-40-319, 795-40-320

Fax: 795-40-109 Ständige Ungarische Archivdelegation

beim Österreichischen Kriegsarchiv

A-1030 Wien, Nottendorfergasse 2.

Tel.: 795-40-319, 795-40-320

Fax: 795-40-109 Nyf.sz.: 1038/2008/LBK sz. pld.

Tisztelt dr. Barsi (Rodriguez) Úr!

Folyó év november 7-én kelt levelére Karl Rodriguezzel kapcsolatban a következőkről tájékoztathatom. Az Ön által mellékelt másolatokban Graz és Kassa (Kaschau) városok nevei olvashatók, mint a nyugdíjfolyósító hadipénztárak nevei. Az alhadnagy és a főhadnagy lehetséges, hogy ugyanazon személy.

Többre jutunk azonban a Kriegsarchivban őrzött, nyugalmazott cs. kir. tisztek nyilvántartásai között a főhadnagyk 1. kötete 82. oldalán az 51. sz. bejegyzéssel, miszerint Karl Rodriguez az Illyr-Belső-ausztriai főhadparancsnokság területén volt tényleges főhadnagy. Németalföldön született Marche en Famine helységben 1781-ben, katolikus, nőtlen. A Czartorisky (9.) gyalogezrednél 11 év 8 hónapot, a Chasteler (27.) gyalogezrednél 2 év 8 hónapot szolgált, összideje 14 év, 4 hónap.

1816. május 1-el a Chasteler (Landwehr) gyalogezredtől a Haditanács április 14-i rendeletével nyugdíjazták másodízben. Előtte 1810. november 11-től a Czartorisky ezredtől nyugdíjazták, de 1813. augusztus 1-től ismét alkalmazták a mondott Chasteler Landwehr ezrednél.

Nyugdíját, évi 200 forintot a grazi hadipénztár fizette 1816. május 1-től, pótlékot nem kapott. Minősítése szerint időnként ivásnak adta a fejét „Manchmal dem Trunke ergeben”. Rokkantnak minősítették, de valamely polgári foglalkozásra alkalmasnak. A megjegyzés szerint 1821. június 1. óta Judenburgban lakott. Halála időpontjáról nincs bejegyzés.

Remélem, hasznos adalékokkal járulhattam hozzá családtörténeti kutatásaihoz.

Tisztelettel:

Dr. Lenkefi Ferenc

kirendeltségvezető-helyettes

Egy másik, közvetlen ez utáni levélből még egy Karl Rodriguezről kaptam értesítést, de ő sem volt kapcsolatba hozható közvetlenül Rodriguez felmenőimmel:

Tisztelt Főorvos Úr! Hogy tovább bonyolítsam a dolgot, az Ön által keresett Karl Rodriguez (chirurgus) alhadnagy sajnos nem szerepel a nyugalmazott tisztek között, ellenben az ismételt (ezúttal igen gondosan) átnézett lista elején, ami fölött első alkalommal átsiklottam, szerepel bizonyos Karl de Rodriguez, ny. századosként. A bejegyzések szerint az alsó-ausztriai főhadparancsnokság területén szolgált. 1767-ben Luxemburgban (sic!), Németalföldön született, katolikus, nőtlen. A Württemberg gyalogezrednél 1 évet, a Hohenlohe-Bartenstein, később Kottulinsky (41.) gyalogezrednél 30 év 10 hónapot szolgált. 1812. december 12-én helyezték először nyugállományba, de 1813. aug. usztus 11-től tovább alkalmazták. Véglegesen 1816. január 16-án nyugalmaztatott, évi 600 forinttal, amit első alkalommal a lemergi hadipénztár, másodjára a bécsi folyósított számára. Minősítése szerint igen szorgalmas és jól alkalmazható volt a szolgálatban. 1841. július 29-én halt meg Bécsben. Remélem, ismét új adalékokkal szolgálhattam, sok sikert a családfa kiteljesítéséhez! Üdvözlettel: Lenkefi Ferenc

Az adatokból azonban olyan következtetésre jutottam, amely a nézőpontomon lényegesen módosított. A bevándorló Rodriguez nyomát Magyarországon kívül ezután már nem csak Milánóban kerestem. Nem volt okom feltételezni a szájhagyomány hamis voltát, de rádöbbsentem, hogy a Rodriguezek milánói tartózkodása korábbi is lehetett. Ez nem mondott ellent Rodriguez Károly a

napóleoni időkben való végleges letelepedésének. A közvetlen Lombardiából történő bejövétel ellen szólt az is, hogy a családi keresztnevekben olasz nem fordult elő, és a családi szájhagyományban sem volt több utalás Itáliára. A seregek a napóleoni időkben nagy területen mozogtak, és a magyar ezredek jelentős részt vállaltak a harcokban. Ez megkönnyíthette a Rodriguez ős magyar kapcsolatának kialakítását, majd letelepedését az országban. A kutatásban és a feltételezésekben azonban holtpontra jutottam.

Holtponton

Pótcselekvésekbe kezdtem, amelyek célja valamilyen szál megragadása volt. A Semmelweis Orvostudományi Egyetem dékánjának segítségével (prof. Sótonyi) levelezést folytattam a gratzi, a bécsi, a prágai, a brüsszeli egyetemekkel.

Chirurgus ősomet azonban egyik helyen sem találtam a végzettek között. A pesti egyetem hallgatóinak névsorát magam tanulmányoztam át, siker nélkül. Próbáltam nyomozni ismét Fulgentius pap rokon után. Levelet írtam Klagenfurtba, majd Mariborba, remélve, hogy valahol az egyházi hivatalok számon tartják az elhunyt völkermarki szerzetest, és esetleg feljegyezték szülei nevét is. Nem jártam sikerrel. A temesvári levéltárban való kutatást a romániai hivatalos szabályzat úgy megnehezítette, hogy arról lemondtam. Úgy tűnt, kutatásom végleg elakadt. Ekkor megpróbáltam a címer alapján Rodriguez őst találni.

Arma Rodriguez

A Rodriguez címer formája és jellege eltérő a magyar nemesi családok címereitől. Alkotórészei, egyes elemei nem hasonlók a magyarokhoz. Valóban igazi spanyol címernek tűnik. Spanyol heraldikai könyvekben³³ és gyűjteményekben vadászva az interneten igen nagy számban találhatók Rodriguez családok címerei (8256), és ezek egyes elemei a címerpajzson, valamint az egyéb alkotórészek megegyeznek a mi családunkéval. A spanyol címerekre jellemző a nagy változékonyság, aminek több oka van a spanyol heraldikai kézikönyvek szerint. A családok nem ragaszkodnak feltétlenül az ősi címerhez, abban változtatnak, a házasságok alkalmával gyakran összeolvadnak címerek. Nagy volt Spanyolországban a nemesek száma is a népességhez viszonyítva. Nem volt szigorú a nyilvántartás sem, a katonai regisztrációknál pedig a címer leírásokban rengeteg hiba történt a hozzáértés hiánya folytán. Így érthető, hogy a mi Rodriguez családunk címerének azonosítása csak szerencsés esetben történhetne meg, egyelőre siker nélküli. Hasonló elemek főként andalúziai és extremadurai Rodriguez családok címerpajzsában fedezhetők fel. A családunk címeréről készült goblein eredete sajnos már nem igen tisztázható. Az arról készült festett másolat hátulján anyám kézírásával a következő felirat olvasható: „Arma Rodriguez de la Rod”

³³ heraldicahispana.com J. Lozano 1999-2009

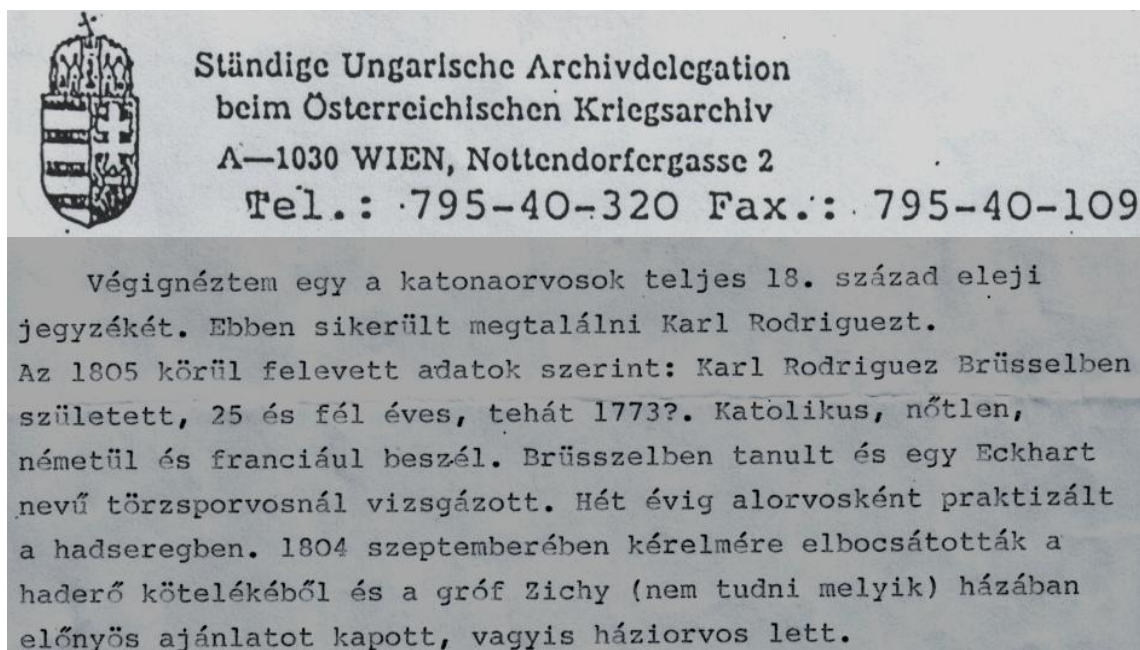
(Milánó Villa di Ferrara). Ez megegyezik Olga nagymama írásával, amely a korábban készült (XX. század eleji) goblein címer hátulján található. A Rodriguez André végrendeletében szereplő és általam viselt pecsétgyűrű címerrajza az előbbiekkal azonos. Tehát úgy tűnik, hogy a címer eredete a régmúlt idők homályába vész.

Arma Rodriguez

Brüsszel

Egy nap levelet kaptam Bécsből, a már ismerős szürke borítékban. A bécsi Hadilevéltárból küldte Czigány doktor, pedig újabb kéressel nem is zaklattam. Izgatottan futottam át a sorokat, majd csalódottan félretettem.

dr. Czigány István alez. 1999. július 1.-i levele

Valaki hallott a Rodriguez-kutatásról és iratrendezgetés közben egy Karl Rodrigues nevű sebészorvost talált, a nem örökös tartománybeli császári katonaorvosok listáján.³⁴

Karl Rodriguezre vonatkozó adatok a nem örökös tartománybeli császári katonaorvosok listáján

A sebészorvos hadnagy személyi adatai annyira eltérőek voltak az addig tudottaktól, hogy néhány hétig nem is foglalkoztam velük. Brüsszeli származású volt, ott tanult, majd vizsgázott a hadseregben, egy M. Eckhart nevű törzsorvosnál. 1804-ben leszerelt, és házi orvos lett valamelyik Zichy grófnál. A németalföldi illetőség olyan idegen volt számomra, hogy szinte hátrítottam az újonnan szerzett adatokat. Az volt a kézenfekvő, hogy a hadsereg chirurgusa a Napóleon által megvert és visszavonuló lombardiai ezredek egyikében szolgált, a XVIII. század utolsó éveiben. Itt ismerkedhetett meg Cziráky gróf valamelyik rokonával, esetleg Szalay Anna testvérével. Ez az elképzelés igen jónak látszott, de nélkülözött minden bizonyítékot. Az azonos nevű németalföldi sebészorvos Magyarországon való felbukkanása mégis egyre inkább felkeltette az érdeklődésemet. Az iratot alaposabban kezdtem tanulmányozni, bár annak tartalmáról Czigány doktor levelében már tájékoztattott. Első dolgom az volt, hogy Karl Rodriguesnek az iraton közölt életkorából születési dátumára következtessék, ami a lovasberényi adat szerint 1773-ban volt. A listán szereplő orvosokat 1801-ben, egy időben írták össze, amire utal a betűvetés és a tinta azonossága az irat baloldali részében. Az irat jobb oldalán található későbbi bejegyzések pedig mindig az aktuális változások időpontjában íródtak. Így számítva a németalföldi Karl Rodrigues születésének időpontja 1775 körüli volt, amely eltért a lovasberényi adattól. Ez elkedvetlenített, de a kutatást nem adtam fel. A németalföldi Karl Rodrigues az 1801. év végén még nőtlen és gyermektelen volt. Ősöm gyermeke pedig az 1802. évben született. Ez az azonosságuk mellett szólt. Utánanéztem és konstatáltam, hogy Cziráky Antal gróf édesanyja Zichy Júlia volt. Eszembe jutott hirtelen apai nagyanyám régen elfelejtett mondása arról, hogy a Rodriguez ős patronálói a Zichy és a Cziráky grófok voltak. Ez, és Czigány dr.

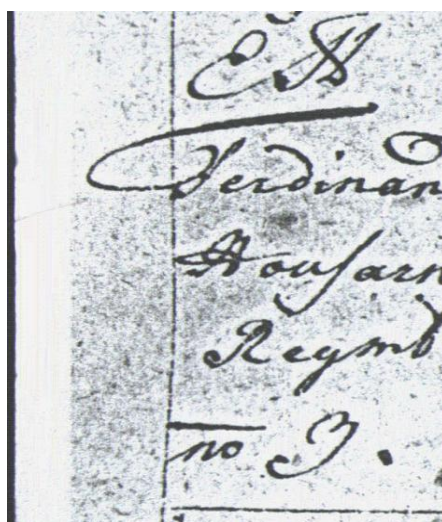
³⁴ Dr. Czigány István levelének melléklete: A nem örökös tartománybeli császári katonaorvosok névsora (Österreichisches Staatsarchiv Kriegsarchiv)

1999. július 23-i levelében írt sorai meggyőztek arról, hogy ő a keresett Rodriguez Károly.

Azt pedig elég valószínűtlennek tartom, hogy egy időben két Karl Rodriguez nevű orvos lenne. Minden esetre a Josephinum végzősei között, az itt fennmaradt iratanyagban Karl Rodriguez nem található.

dr. Czigány István alez. 1999.július 23.-i leveléből

A nem örökös tartománybeli katonaorvoslistát alaposan ismételtén átnézve a Department oszlop Karl Rodriguesre vonatkozó rovatában feltűnt számomra a 3. Ferdinánd huszárezred neve. Ez újabb lehetőséget kínált a kutatásra, és éltem vele.

A 3.Ferdinánd huszárezred a katonaorvosi listán

Arra gondoltam, hogy Rodriguez Károlyt a 3. huszárezred valamelyik szemléjén esetleg regisztrálták. Újabb levelet írtam Bécsbe a Kriegsarchivba.

A kis Carl és Mainz

Nem sok reményt fűztem már ehhez az utolsónak szánt levélhez. Nem is Czigány doktornak, hanem az osztrákoknak címeztem, mert restelltem újból zargatni őt. Ekkor ért a kellemes meglepetés. A Kriegsarchiv igazgatója, Dr. Peter Broucek válaszában a következőket írta: „Karl Rodriguez, orvos 1775 körül Brüsszelben (Brabant) született. 1794-től 1799-ig a mainzi katonai kórházban dolgozott, 1799. január elsejétől a 3. huszárezredhez vezényelték. 1803-ban egy 1 éves és két hónapos fia volt, Carl.”

Mit Bezug auf oben genanntes Schreiben, welche zuständigkeitslicher vom Institut für Geschichte der Medizin bzw. von der Abteilung Haus-, Hof- und Staatsarchiv weitergeleitet wurden, teilt das Kriegsarchiv Wien Folgendes mit:

Unteramt Karl RODRIGUEZ, geboren ca. 1775 zu Brüssel/Brabant, diente laut Musterliste vom Husarenregiment Nr. 3 des Jahres 1803 seit 1794 beim Hauptfeldspital zu Mainz und wurde mit 1.1.1799 zum Husarenregiment Nr. 3 transferiert.

Von diesem Regiment sind leider von 1797 bis 1803 keine Musterlisten erhalten geblieben.

1803 war er bereits verheiratet und hatte einen einzigen Sohn, - in den Militärmatriken konnte keine Eintragung festgestellt werden - die Matriken des Husarenregiments Nr. 3 sind hier erst ab dem Jahr 1814 verfügbar.

Beiliegend finden Sie Kopien der oben erwähnten Musterliste, der Sie näher Informationen entnehmen können.

Dr. Peter Broucek levele 2001. február 22., Bécs

A 3. Ferdinánd huszárezred 1803. szeptember 1-jei mustrájából több következtetés vonható le. Bizonyos, hogy ez az a Rodriguez Károly, akit kerestem. Ebből a szempontból a kis Carl feltüntetése a mustralistán perdöntő. Ér annyit, vagy még többet, mint egy matrikula. A csecsemő korának ismeretében (lovasberényi matrikula) is kiszámítható a mustra időpontja (14 hónap + a kereszteselés dátuma). Karl Rodrigues orvos ekkor a 28. életében volt, 1803. szeptemberében. Ebből következik, hogy 1775-ben vagy 1776-ban született. Az orvoslistával való összevetés inkább az utóbbit támasztja alá, amely szerint Rodriguez Károly 1801 végén 25 és fél éves volt. A lovasberényi bejegyzés a halottak könyvében tehát pontatlan, és valószínűleg bemondáson alapult.

Ekkor levelet fogalmaztam a bécsi hadilevéltár magyar delegációja új vezetőjének, dr. Hermann Róbertnek, hogy a 3. huszárezred tisztjei között nem szerepel-e valamelyik Zichy gróf. Egyúttal nagyapám, dr. Rodriguez Béla halálának körülményeire vonatkozóan is információt kértem,

aki 1914 kora őszén a galíciai fronton esett el.

E-mail válaszában (2003.október 1.) dr. Hermann Róbert tudatta velem, hogy nagyapám haláláról semmilyen hivatalos adat nem maradt fenn, és a 3. huszárezredben Zichy gróf nem szerepel.

Idézet az e-mail levélből:

2003. szeptember. 16-án kelt levelére tisztelettel közlöm, hogy a Kriegsarchiv I. világháborús veszteség kartonjai között nem találtuk meg Rodriguez Béla adatait. E kartonok csak a veszteségek kb. 40 %-ról tartalmazzak adatokat, nyilván Rodriguez Béla abba a 60%-ba tartozik, akiről ha készült is kimutatás, nem került be a Kriegsarchivba. Az első világháborús ukrajnai katonatemetők közül az Artaszivről nincs felmérés a Kriegsarchiv gyűjteményében. A 3. huszárezred mustereiben az 1796., 1803. és 1804. években Zichy gróf nem szerepel.

r. Hermann Róbert kirendeltség vezető.

A negatív válaszok mellett a levélből kiderült azonban, hogy a 3. huszárezrednek 1804-ben is volt mustrája, amelynek megtekintése Karl Rodriguezt illetően fontos lehetett.

Kérésemre meg is érkezett Salt Lake Cityből a 3. Ferdinánd huszárezred adatait tartalmazó mikrofilm.³⁵

A mikrofilmen megtaláltam az 1803. szeptember 1-jei mustra már ismert adatait Rodriguez Károlyról. Ezen kívül kiderült, hogy az 1804. július 16-i mustrában is szerepelt orvos ősem. Akkor ő maga 29 éves, Carl gyermeke 2 éves volt. Tehát valóban 1775 körül született.

De hogyan került Karl Rodrigues éppen Magyarországra és Lovasberénybe? Erre a választ későbbi kutatásom során kaptam meg, amikor Wrede művét tanulmányoztam Lenkefi ezredes javaslatára. Ő utal az Amon von Treuenfest, Gustav Ritter von: Geschichte des k. u. k. Husaren-Regimentes Nr. 3 Andreas Graf Hadik von Futak. Wien: 1883. c. műre. Ebben megtalálható, hogy a 3. huszárezred 1801-ben Móron állomásozott, így érthető, hogyan került Magyarországra Rodriguez Károly, és miért a közeli Lovasberényben született 1802-ben fia, a későbbi pázmándi jószágigazgató. A regiment parancsnoka korábban az 1742-ben meghalt (Prágában elesett) gróf Cziráky László volt. Az ezred egyébként 60 %-ban magyarokból állt. A közeli Bodajkon volt gróf Zichy Jenő birtoka is.

Ősem valóban kvalifikált sebészorvos volt, amit a mainzi hadikórházban való működése jelez. Mainzi státusából másra is lehet következtetni. Mainz német birodalmi fennhatóság alatt állt, és a Habsburgoknak csak a német-római császári cím jussán volt közük 1807-ig a Rajna-határon lévő frontvároshoz. 1792 novemberében Dumouriez elfoglalta Brüsszelt, az osztrákok 1793 júliusában visszafoglalták, de 1794-től újból a franciáké lett. Napóleon elől a császáriak a Rajna bal partjára húzódtak vissza, és ide irányult a belga tartományokból való nagy méretű kivándorlás is. Rodriguez Károly alhadnagy az 1801-es lista szerinti 7 éves katonaorvosi praxisát 1794-ben a német területen

³⁵ Family history library catalog 1690860. számú mikrofilm: Musterlisten und standestabellen 1748-1816.

lévő Mainzban kezdte. Ezt megelőzően Brüsszelben tanult, és Eckhart törzsorvosnál vizsgázott. A Kriegsarchivval való újabb levélváltás után megtudtam, hogy Mainz levéltári anyagát német levéltárakban kell keresnem.

Sajnos a második világháborúban a porosz hadsereg levéltári anyaga a szövetségesek légi támadásaiban megsemmisült.

Karl brüsszeli születése azonban teljes mértékben igazolódott. Brüsszeli matrikulák ismételt, most már személyes átnézése lett volna a következő lépésem, de erre nem sok esélyem volt. De a szerencse időnként a kutató mellé szegődik.

Salt Lake City

A szerencsés lelet feltétele az állandó fogékonyság a témával kapcsolatos minden információra. Egy délután a kedvenc újságomat olvasgatva többször átsiklott a tekintetem egy cikken: „Várom a nagyapámat Salt Lake Cityből”. Csak várjad, gondoltam magamban, és még az apróhirdetéseket is végig néztem, mielőtt ráfanyalodtam, hogy elolvassam. Végül hozzáfogtam, s egyre növekvő érdeklődéssel tanulmányoztam. Megtudtam, hogy Az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyháza (mormon egyház) segítséget nyújt azoknak, akik gyökereiket keresik, mert vallási meggyőződésük az ősök tisztelete és keresése. A hűvösvölgyi magyarországi központjukban komputer és mikrofilmolvasó berendezések vannak. Megrendelhető és megtekinthető szinte a világ bármely táján lévő archív anyag filmmásolata. Természetesen elsősorban a matrikulák. Továbbá ingyenes segítséget nyújtanak az ős felkutatásában is. Azonnal felkerestem őket. Amit az újságban olvastam róluk, igaz volt. Megkaptam a lehetőséget arra, hogy mikrofilmen átnézhessem a számomra nem vagy csak nehezen hozzáférhető régi bejegyzéseket és szívélyes emberekkel ismerkedhettem meg.

Az ős nyomában az interneten

Mielőtt kéréseimmel előálltam volna, még egyszer belepillantottam a történelemkönyvekbe, különös tekintettel a spanyol hegemonia korszakára. Mint már említettem, V. Károly német-római császár és spanyol király világbirodalma kiterjedt Spanyolországon túl Németalföldre, német birodalmi területekre, Nápolyra, Szardíniára, Szicíliára, Milánóra és a már felfedezett Újvilágra. Az 1713. évi utrechti békéig tartott a spanyol uralom a belga tartományokban, amikor azok a spanyol Habsburgok kezéből az osztrák Habsburgok kezébe kerültek át. A napóleoni időkben, 1792-től 1815-ig franciák szállták meg és Franciaország egyik megyéje volt. A spanyolok azonban vérrel írták be nevüket Németalföld történelmébe. Nevezetes volt Ostende kikötőváros ostroma a XVII. század elején, amikor a fél évig tartó harcokban körülbelül 72 ezer ember halt meg. A Württemberg ezred szemléjében szereplő flandriai katonacsalád ostendei származású volt. A spanyol uralom idején a művészetek virágzásnak indultak, de a gazdaság hanyatlott. A nép nem kedvelte a spanyol

megszállókat, és azok fokozatosan elvesztették társadalmi vezető szerepüket, párhuzamosan a spanyol hegemonia megszűntével. A spanyolok jelenlétének alakulását jól tükrözik az anyakönyvi bejegyzések. A korszak elején a spanyol nevek előfordulása gyakori, majd a XVIII. század folyamán a vallonokhoz és flamandokhoz képest már csak sporadikus.

Kutatásomban ekkor már az internet is közrejátszott. Segítségével a világ minden tájáról való matrikulargiszter életre kelthető. A mikrofilmtekercseket Salt Lake Cityben (Genealogical Society of Utah) őrzik. Az őskutatáshoz először a komputer segítségével a „Family History Library Catalog”-ban a regisztert kell tanulmányozni. A kutatott hely plébániája és az időablak ismeretében kikereshető a kívánt mikrofilm nyilvántartási száma. Az első néhány tekercset még segítséggel rendeltem meg és a filmkutatóban nézhettem meg. Később rájöttem, hogy a regiszter tanulmányozását jelentősen megkönnyíti az internet, mert otthon a karosszékből is lehet vizsgálni. A „Family History Library Catalog” a világhálón is megtalálható. Miután a brüsszeli plébániákon levélváltás során egy ízben már kudarcot vallottam, így először Temesvárral, aztán a Brüsszel melletti régi fővárossal, Mechelennel és Ostendével, majd végül újra Brüsszellel (Brabant) próbálkoztam. Részben azért, hogy ellenőrizsem a brüsszeli nemleges választ, másrészt hogy megadjam a lehetőséget valamilyen véletlen adat felbukkanására. Főként azért volt szükség erre, mert korábbi levelezésemben Karl Rodriguez feltételezett születési időpontjaként még 1773-at adtam meg a lovasberényi adatnak megfelelően. Igaz ugyan, hogy levéltári „rókák” tanácsa alapján, már akkor is plusz mínusz 5 évvel számoltam a vizsgálandó időablakot. Így az 1775. és az 1776. év még azon belül volt, de számításba vettem, hogy az időablak széle felé haladva a kutató figyelme csökkenhet. Ezért a brüsszeli matrikulák mintegy felét újból átnéztem. A rendelések revíziójánál az internetnek különösen nagy hasznát vettem. Az internetet egyébként egy ízben már felhasználtam a kutatásban, amikor a louvaini egyetem dékáni hivatalával (Didier Moulin) e-mail útján teremtettem kapcsolatot.

A temesvári tekercsek átnézésének technikai akadályai voltak. Az ostendei filmekben a Rodrigues név sokszor előfordult, de nem Carolus keresztnévvel. A mecheleniekkel egyáltalán nem volt szerencsém. A teljesség kedvéért és az esetleges későbbi ismételt kutatás elkerülése céljából az előfordult Rodrigueseket a nézett filmtekercs számával együtt mindenesetre konzekvensen feljegyeztem.

Ostendében az 1142479. filmen Westflanderen Oostduinkerke 1603-1796:

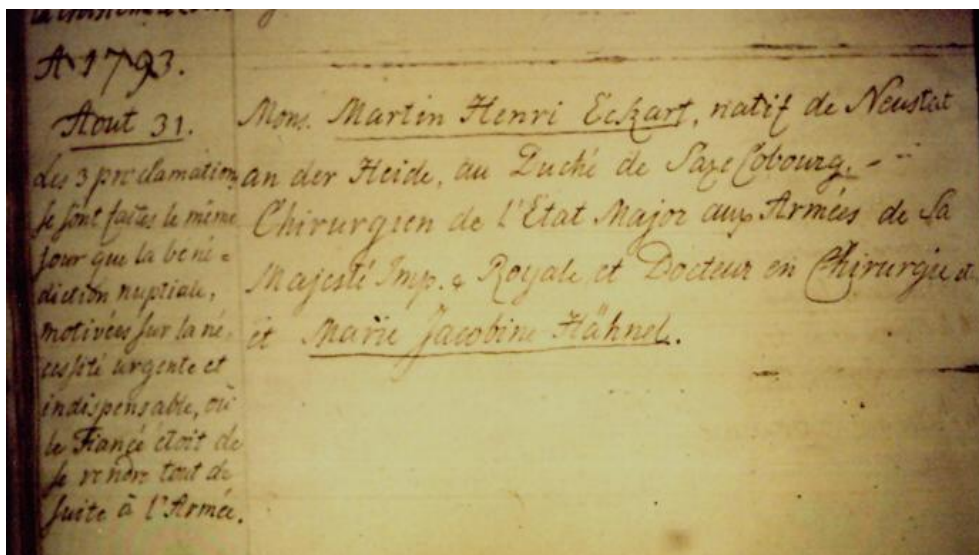
Rodrigues kereszteltek: Jacobus 1639., Barnabé 1675., Bernardus 1677., Claudius 1677., Jacobal 1678., Maria 1682., Jeannes 1687., Vincentius 1691., Judocus 1692., Antonin 1696., Emanuel 1699., Catherina Ágnes 1701., Jeannes 1701., Franciscus 1720., Jeannes 1790.

Házasságok: R. Jeannes és Broeckle Elizabetha 1690 -- R. Petrus és Sanchez Anna 1690 -- R. Emmanuel és Delapunte Mária 1701 -- R. Jeannes és Delion Jeanne 1702 -- R. Michael és Hilput Anna 1791 -- R. Antonin és Fernandez Maria 1706 -- R. Petrus és Figune Isabella 1708.

Ezek után, a kérdéses időben a történelem viharai dacára fennmaradt brüsszeli matrikulákról készült filmeket vizsgáltam meg. Ez jelentős időt vett igénybe, mert egyszerre csak négy film meghozatalára volt lehetőség. A filmek egy része a plébánia betűrendes regiszterét, mások a

matrikulát tartalmazták.

A brüsszeli 1073311-es tekercsen³⁶ érdekes házassági bejegyzést találtam 1793. augusztus 31-i dátummal. Az alábbi francia szöveg betűzhető ki a házasságot kötő személyek rovatában:

Martin Henri Eckhart 3. házassági proklamációja

„Mons. Martin Henri Eckhart natif de Neustadt an der Heide, au Duché de Saxe Cobourg, Chirurgien de L'Etat Major aux Armées de sa Majeste Imp. & Royale et Docteur en Chirurgie etc. et Marie Jacobine Hachnele.” A házassági bejegyzés baloldalán külön oszlopban olvasható francia nyelven a következő megjegyzés: „Les 3 proclamation se sont faites le meme jour que la benediction nuptiale, motivees sur la necessite urgente et indispensable, ou le Fiancé étoit de se rendre tout de suite à l'Armée.”

A bejegyzés aktualitását az ismert történelmi adatok igazolják. A vőlegény azonos a Rodriguez Károlyt vizsgáztató Eckhart nevű törzsorvossal, aki egyben a császári és királyi Őfelsége hadseregének vezérkari tisztje és sebészdoktor volt. Az 1793-évi brüsszeli házasságkötés akkor történt, amikor az osztrákok rövid időre, 1793-ban visszafoglalták Brüsszelt. Valószínű, hogy Rodriguez Károly 1793. táján vizsgázhatott Martin Henry Eckhartnál, ami még további kutatás témája lehet.

A továbbiakban a brüsszeli keresztelesekre összpontosítottam a figyelmemet. Előtte még átnéztem a brüsszeli templomokat a rendelkezésemre álló útikönyvekben. Közülük a Saint Gery (Saint Gaugericus Kerk) (a VI- században már kápolna), a legrégebbek egyike volt. A kettős nevű katedrális (Sainte Gudule és Saint Michel) építéséhez 1226-ban fogtak hozzá és 1275-re készült el. Gót stílusú, két tornya befejezetlen maradt. A Saint Jacques sur Coudenberg csak 1776-ra készült el. Az Église du Finistere a XVIII. században épült. A Keresztelő Szent János templom (Saint Jean Baptiste au

³⁶ Bruxelles Paroisse Chapelle de LL. HH. PP. 1761-1797. Vol. 487.

Béguinage) barokk stílusú, és 1657 és 1676 között emelték. Az Église Saint Nicholas kis templom és szintén nagyon régi. Kórusa 1381-ből származik. A Notre Dame de la Chapelle-t a XIII. században kezdték építeni. Ebben található Gaspar Beccerának, a spanyol mesternek tulajdonított, a „Magány Madonnája” elnevezésű szobor, melynek spanyol eredetét, a nőalak spanyolos szépségén kívül, a fekete mantilla is igazolja. Izabella infánsnő hozta Brüsszelbe, amikor apja, II. Fülöp hozományba adta neki Németalföldet. Fontos adat a spanyol mester andalúziai származása. Baezában született, 1520-ban keresztelték, Madridban halt meg 1570-ben. Festett, de elsősorban faszobrokat és retablókat készített. 1562-ben Fülöp király udvari festője lett. A családi ereklje, a „sevillai fekete Madonna” azonos is lehetett volna ezzel a brüsszeli Madonnával, de a későbbi kutatás során sikerült az igazit – az extramadurai fekete Madonnát – megtalálni, sőt egy róla készült medált Spanyolországból meghozatni.

A „Family History Library Catalog”, az internet és a Mormon Egyház segítségével az alábbi templomok plébániáinak archívumát kutattam:

A Sainte Gudule és Saint Michel (1073515. regiszter):

Nincsen Rodriguez az 1765. és 1792. valamint az 1750. és 1792. közötti időszakban.

A Sint Jacob op Koudenberg(Saint Jacques sur Coudenberg) (1072296. film) Regisztere az 1618. és 1796. közötti időszakot öleli fel. Itt is jegyeztem az összes Rodriguezt.

R. Francois 1620. R. Maria 1633., R. Francois 1633., R. Jeanne 1635., R. Albert 1637, R. Choncita 1640., R. Bernardus 1640., R. Jeanne 1641., R. Charles 1641., R. Albert 1644, R. Michel 1644. R. Francois 1644. R. Magdalena 1647. R.de Alfredo Flor., 1651, R. Isabella 1651., R. Jacque-Laurant 1653., R. Leonard 1655., R. Marie Francois 1656., R. Claude Francois 1673., Rode Emanuel 1672., R. de Alfredo Andreas, Antoine 1697., R. Pierre 1691. ,R. Petronille 1691., R. Jeanne-Francois 1701., R Pierre-Jozef 1702.

Érdekes, hogy Rodriguezt az 1700-as évek elejétől nem találtam.

A Paroisse Onze Lieve Vrouwe den Kapel (1072305 és a 1073307 tekercseken sem.)

Saint Nicholas (1072302. tekercs)

Rodrigo Bartolomeo 1600., Rodrigo Simon 1607., Rodriguez Jacque 1641., R. Emanuel 1645., R. Madelaine 1649., R. Joseph 1651., Rodrigo Aubine 1661., Rodriguez Pierre 1662., R. Emanuel 1667., R. Antoine 1668., R. Pierre 1668., R. Desesguera Pasare 1668., R. Alphonz 1671., R. Hramois 1672., R. Bartholemi 1674., R. Antoine 1675., R. Bartholemi 1676., R. Emanuel 1678. R., Dominique 1680., R. Bartholemi 1684., R. Vincent 1685., R. Jean-Gathan 1686., R. Gregoire 1687., R. Dominique 1687., R. Delauzine 1694., R. Hramois Martin 1698., R. Lucas 1703., R. Hyacintus 1704., R. Rochus 1709., R. Marie 1722., R. Marie Hramoise 1736.

Église du Finistère (1072304) 1646. és 1792. közötti regiszter:

-R.Francoise 1649., R.Bartholomi 1654., R. Agraz Barbi 1670., R. Agraz Theodore Charles 1675., R. Marie Jeanne 1675., R. Agraz Anne Francoise 1676., R.Agraz Guillane

Bartholomie 1678.. R. D'Asseviedo Marie Josepha 1688.

Az 1700-as évek elejétől a Rodriguezek száma a két utóbbi templomban is hirtelen megfogyatkozik.

Sint Johannes de Doper (Saint Jean Baptiste aux Beguinage). A 0622126. tekercsen regiszter:

1775. és 1793. között nincs Rodriguez.

Sint Katherina (1072291. tekercs) Regiszter 1571. és 1796. között:

Rodriguez Anton, Joseph. 1735. január 23. Az 1073211 filmen (1765-1784.), egy Rodriguez sincs (Roderic Gasparina 1766-ben található).

Saint Géry /Sint Gaugericus Kerk

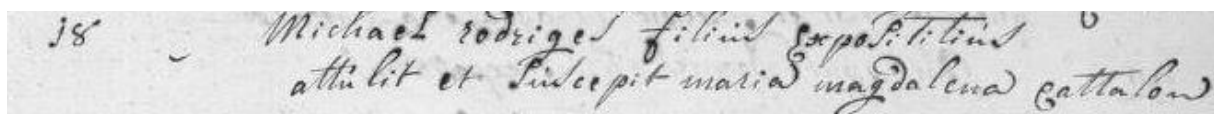
Ennek a régi templomnak a matrikula regiszterét (1072294 tekercs 1700-tól 1792-ig) már egy ízben átnéztem. Karl Rodriguest ugyan nem találtam benne, de más keresztnévű Rodriguest igen:

Jeanne Marie 1703., Katherina 1709., R.Nobile Marie 1710., Marie Josepha 1717., Marie Claire 1719., Marie Francoise 1727., Marie Katherina 1754., Marie Louise 1776. október 23. Rodrigues Michel 1777. március 18.

Itt is megfigyeltem, hogy a Rodriguesek az 1700-as évek második felére szinte eltűnnek a regiszterből. A kérdéses időablakban, az 1775-76-i évek körüli években, csak az 1776-os Marie Louise és az 1777-es Michel szerepeltek. Arra gondoltam, hogy Michel Rodrigues, akár Karl testvére is lehetett. Ezért megrendeltem a matrikula részletes filmjét is, az 1073223. számú tekercset (1754-től 1792-ig).

Rodry

A tekercsen hamar megtaláltam Michel Rodrigest („filius expolitus, attulit et suscepit Magdalena Cattalan”).³⁷

Michael Rodrigues matrikulája

Magdaléna asszonyság számos helyen szerepel az anyakönyvben. Kített és törvénytelen gyermekeket vett magához, akiről szülei lemondtak. Ezeket a bejegyzéseket tanulmányozva akadt meg a szemem egy másikon.³⁸

³⁷ Bruxelles Paroisse Saint Géry 1777. március 18.

³⁸ Bruxelles, paroisse Saint Géry, 1776. július 28.

Carolus Josephus Filius illegitimus

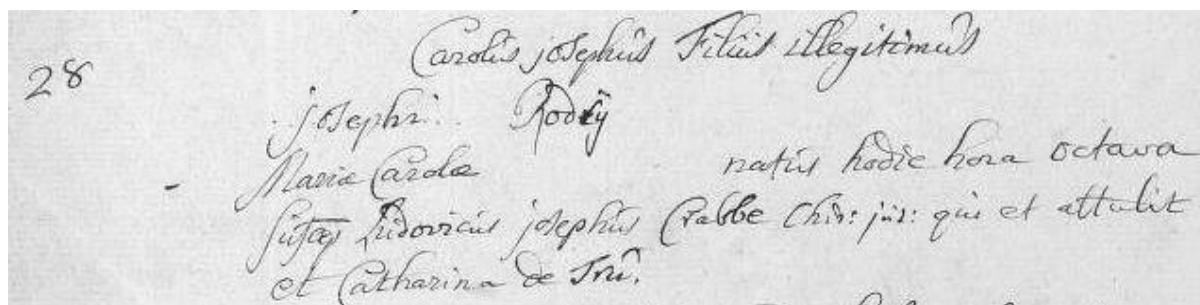
Josephi Rodry (a családnévben a „r” betű javított)

Maria Carolae

Natus hodie hora octava

Suscepit Ludovicus Josephus Crabbe chirurgus, qui

et attulit et Catherina de Tru.

Carolus Rodry matrikulája

Egy Crabbe nevezetű chirurgus és Catherina de Tru vette magához Josephus Rodry és Maria Carola (családneve nem szerepel) gyermekét, akit 1776. július 28-án kereszteltek meg. Itt villant fel agyamban a szerzői álnév, „E. A. Rodry”, amelyet apám néhány regényénél használt.³⁹

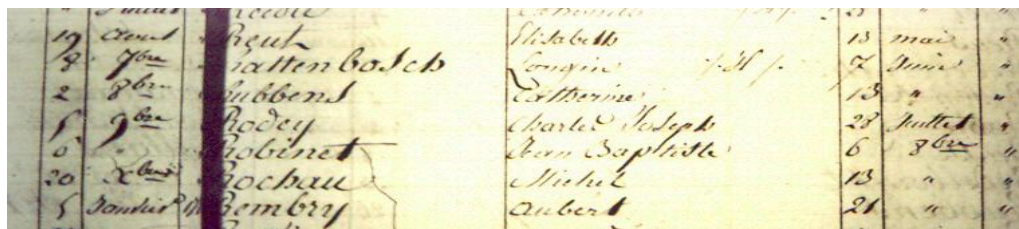
Barsi Rodriguez Ödön írói álneve: E.A.Rodry

Nem lehet csupán véletlen, és analóg a „Roderich” szerzői név alkalmazásával. Úgy tűnik, Apám mégis tudhatott valamit a Rodriguez ősről, akiről nem beszéltek. Aztán arra gondoltam, hogy

³⁹ Barsi Ödön Találkozás a halállal Tarka Regénytár 1935. I/13 évf., A hallgatás hajója Tarka Regénytár 1935 I évf/8. Roderich: A rémület hajója 1942. Alfa.

az ifjú Carolus az őt magához vevő chirurgusnál tanulhatta meg későbbi szakmáját. A családi név eltorzítására pedig számos példát találtam, már korábban is.

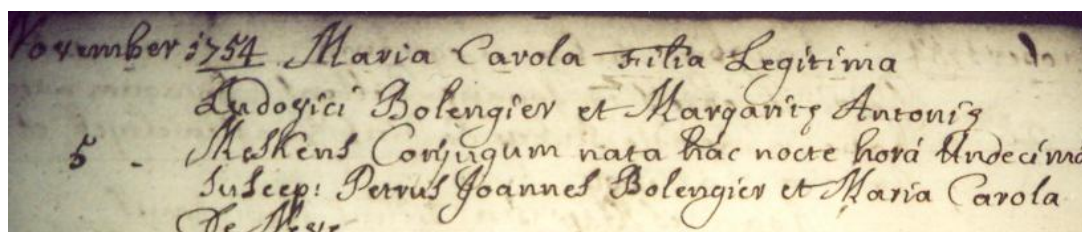
Indokolhatta ezt a gyermek törvénytelen volta. Az anya családi nevét nem is tüntették fel. A javítás miatt a később készített regiszterben a Rodry név már Rodey-ként szerepel.

Charles Joseph "Rodey" matrikulája a St. Géry plébánia indexében

Így szerepel a belga levéltárnak az interneten kutatható regiszterében is (Rijksarchief in België Archives de l'État en Belgique). A javítást azonban alátámasztja az is, hogy Rodey családnév sem előbb sem később nem található a regiszterben.

A gyermek a keresztnévét nyilván anyjától kapta. Az anya felkutatását is megkíséreltem. Maria Carola keresztnévű leány csak egy született a megelőző harminckét év során. Így nagy valószínűséggel megtaláltam Carolus anyját Maria Carola Bolengier személyében, akit 1754. november 5-én kereszteltek meg.⁴⁰

Maria Carola Bolengier matrikulája

Apja Ludovicus Bolengier, anyja Antónia Morgavitz volt. A kis Carolus vallon családban nevelkedett, és így anyanyelve francia volt. Spanyolul nem is tudott, hiszen apja nem törődött vele. Talán kapott tőle egy érmet, a sevillai fekete Madonnát (?). A német nyelvet a katonaságnál tanulhatta meg, amely annak hivatalos nyelve volt. Joseph Rodry (valószínűleg a Rodrigues név csak alkalmoszerű torzítása) kutatása végett tanulmányoztam Saint Guery keresztelési regiszterét 1589 és 1792 között. Ennek célja az esetlegesen mégis létező Rodcy vagy Rodey családnév megtalálása lett volna, hiszen a családnevek ismétlődése a regiszterben generációkon keresztül követhető volt. Ilyet azonban nem találtam, amely alátámasztja a Rodry név ad hoc használatának valószínűségét. Gyakori volt viszont a Rodrigues név és annak különböző változata ebben az időszakban is. A gyakoriak Roderic, Roderick, Roderique, Roderici, Roderigo, Roderigues, Rodriges, Rodriguez,

⁴⁰ Bruxelles, paroisse Saint Géry 1754. november 5.

Rodriguez, Rodoriguez voltak.

Feltételezéseimet alátámasztotta a belga levéltári kutatóval, dr. Harald Deceulaerrel való levélváltásom.

De: Dr. Barsi Béla [mailto:drbarsibela@gmail.com]

Date: lun. 23/11/2009 20:07

Ř: Deceulaer Harald

Objet : Rodrigues family research

Dear dr. Harald Deceulaer! As I have already written to You my ancestors lived in Brussels. Carolus Rodrigues was born there about 1773-6. After Your kind information about the future enlargement of search-engine in the Belgian State Archives I shall wait for this possibility at my family research. But I decided to ask You something, if You have a little time to look after and answer it. As I have mentioned in my earlier letter I have seen a lot of parish registers for the time being. I have found in Saint Gery at 28 July 1776 a corrected interesting name: Carolus Josephus filius illegitimus of Josephus Rodry or Rodcy(?) and Maria Carola. If it is Rodry he might has been my ancestor, the late chirurgus regimenti. As You can see on the attached matricula a chirurgus named Crabbe and Catherina Trou educated him. My father, Rodriguez Barsi Ödön writer, used Rodry name for his criminal romans. I think that the real name was Rodry and it was corrected to Rodcy by mistake or deliberately? I attach the copy of this matricula to my letter. At Hungary nobody can give answer for my question. Sincerely dr Béla Barsi (Rodriguez)

7/09-1432

HD/HD

Dear Dr. Barsi,

We don't have the original parish registers of the Saint Géry church in our archives. Yet, we do have a machine to make copies from microfilms, which gives a high quality image.

I enlarged the image and looked at the name for a long time. I agree with you that the original name was probably Rodry. The "r" has probably been corrected to "c". I have compared the form of all the letters in the register with the form underneath the "c" and I don't see another possibility.

Best wishes,

Dr. Harald Deceulaer

Afdeling 7. Rijksarchief te Brussel I (Anderlecht)

Demetskaai 7 1070 Anderlecht - Quai Demets 7 1070 Anderlecht

Tel. (+32) 02/524.61.15 Fax (+32) 02/520.93.2

<http://arch.arch.be/>

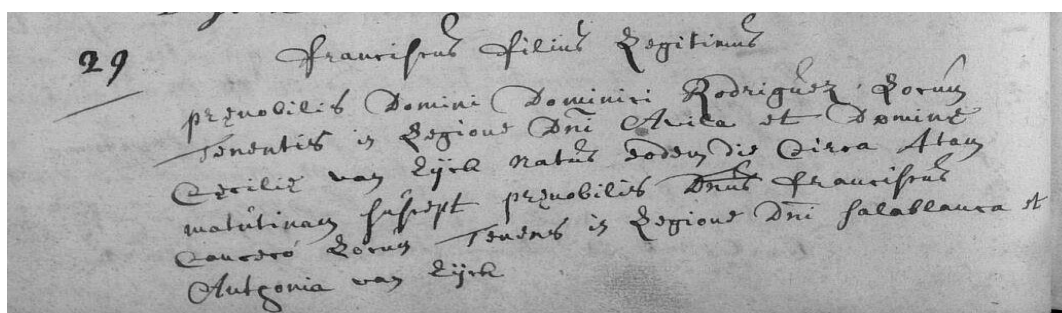
Hasonló véleményt adott és küldött egy képet a javított matrikuláról dr. Clemens is, aki szintén a belga levéltár kutatója.

Joseph Rodrigues

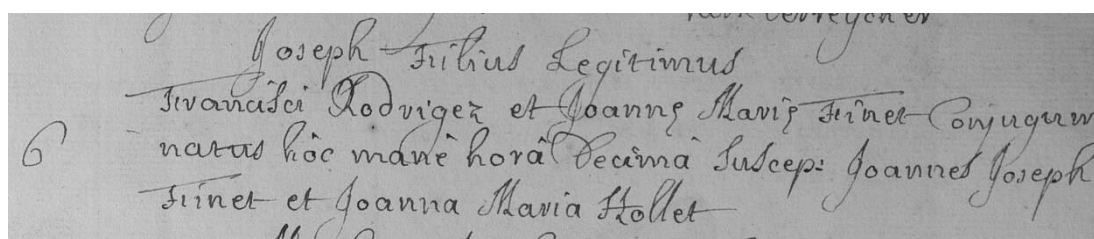
Honnan származott? Katona volt ő is, aki nem vállalta törvénytelen gyermekét? Ostendei volna a leszármazás, vagy lombardiai, esetleg bánáti?

Amennyiben tényleg Josephus Rodrigues volt az apa, akkor ilyen és hasonló néven (Rodriguez névvariációk!) a regiszterben több brüsszeli születésű is található: 1701. december 19-én Rodrigues Josephus, -- 1704. április 23-án Rodrigues Josephus, --1709. július 2-án Rodriguez Josephus, --1750. április 6-án Rodriguez Josephus.

Az 1750-es születésű Rodriguez Josephus reálisan szóba jöhetett az törvénytelen Carolus Josephus Rodry apjaként. Dr. Clemsky (belga levéltári kutató) jóvoltából megkaptam matrikulájának másolatát⁴¹, majd az apját is.⁴²

Franciscus Rodriguez matrikulája, 1706. július 29

Joseph Rodriguez matrikulája, 1750. április 06. Brüsszel Chapel.(176.0)

Franciscus Rodrigues apja, Dominus Dominicus Rodriguez az avilai légió hadnagya, felesége Cecilia van Eyck volt. Az avilai légióban való katonai szolgálatot figyelembe véve Dominus Dominicus Rodriguez a spanyol hadsereg katonája volt. A keresett spanyol ős is lehetett volna. Sajnos, e Rodriguez család leszármazásának a XVIII. század elejéig való visszavezethetősége a Németalföldön, ellentmondóvá válik a kutatásom során később szerzett adatokkal.

(Folytatás következik.)

⁴¹ Bruxelles paroisse Notre-Dame de la Chapelle 1750. április 6.

⁴² Uo: 1706.július 29.

Árpád-sávok és Anjou-liliomok nyomában

Dr. Hatvany Béla Csaba, Berlin, Németország (csaba@hatvany.de)

Régi szokásom, hogy amikor külföldöm vagyok, épületeken, emlékműveken, szobrokon, festményeken magyar vonatkozásokat keresek. Így volt ez az idén is, amikor az itáliai szabadságunk befejezéseként egy pár napot Nápolyban töltöttünk. Korábbi látogatásom alkalmából már ismertem Árpád-házi Mária nápolyi királynő sírhelyét, de örömömre ezúttal egy magyar vonatkozású freskórészlettel és egy sírtáblával bővíthettem virtuális gyűjteményemet. Ezekről és a hozzájuk kapcsolódó személyekről és eseményekről szól ez az írás.

András calabriai herceg sírtáblája a Nápolyi Dómban

A Nápolyi Dóm, hivatalosan Basilica Cattedrale Metropolitana di Santa Maria Assunta Nápoly főtemploma és a Nápolyi Érsekség székhelye. A katedrális arról híres, hogy itt őrzik a város fővédő-szentjének, Szent Januáriusznak (San Gennaro) a vérereklyéjét, ezért sokan San Gennaro székes-egyháznak is nevezik a templomot. A vérereklye szilárd halmazállapotban van egy díszes aranyfoglatba zárt ampullában, amit évente kétszer, május első szombatján és szeptember 19-én nagy ünnepség keretében kihoznak a templomból és a hívők tömege előtt megvárják, míg a szilárd vérereklye megváltoztatja halmazállapotát és cseppfolyósodik. A hívők ezt a szent csodájának tartják¹.

A dóm bal oldali hajójából több kápolna nyílik. A bejáratától elindulva a legelső a Filomarino család kápolnája, a második a Teodoro, később a Gambacorta család kápolnája, míg a harmadik kápolna egy különálló templom, a Basilica di Santa Restituta, amely egy őskeresztény templom helyére épült. Tovább haladva több sírhelyet találunk. Utolsóként, a következő Brancaccio kápolna bejárata előtt találjuk András calabriai herceg sírhelyét. A sírhely eredetileg a San Ludovico (Szent Lajos) kápolnában volt, amelybe a nápolyi Anjou-dinasztia uralkodóinak és hozzátartozóinak a sírhelyeit helyezték el. 1581-ben Annibale di Capua érsek átalakította ezt a kápolnát és ide helyezte el a dóm sekrestyéjét (Sacrestia Maggiore). A sírokat ekkor helyezték máshova, és ekkor került András sírja is a leírt helyre. A látogató csak a falba beépített sírtáblát látja, a sír a padlózatban van elrejtve.

A márványból készült sírtáblán a következő feliratot látjuk:

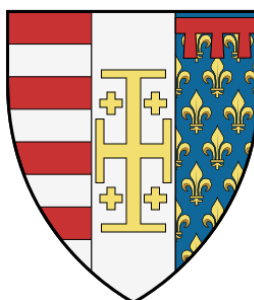
¹ <http://www.youtube.com/watch?v=VZOssXaTt4w>, <http://www.youtube.com/watch?v=ZR3UVIA9LYg>,
<http://www.youtube.com/watch?v=jhTXJ95QMqM>.

András calabriai herceg sírtáblája²

ANDREAE CAROLI UBERTI PANNONIAE REGIS F.
NEAPOLITANOR. REGI
JOANNAE UXORIS DOLO ET LAQUEO NECATO
URSI MINUTULI PIETATE HIC RECONDITO
NE REGIS CORPUS INSEPULTUM SEPULTUMVE FACINUS
POSTERIS REMANERET
FRANCISCUS BERARDI F. CAPYCIUS
SEPULCHRUM TITULUM NOMENQ.
P.
MORTUO ANNOR. XIX.
MCCCXLV
XIV. KL. OCTOB.³

András calabriai herceg életével később fogunk foglalkozni. Most csak azt jegyezzük meg, hogy András herceg I. Károly (Róbert) magyar király fia és I. (Nagy) Lajos magyar király öccse. Tekintsük meg a herceg címerét, melyben felismerjük az Árpád-sávokat, az ún. jeruzsálemi keresztet és az Anjou-liliomokat.

András calabriai herceg címere⁴

² Fotó: Hatvany Margit

³ A felirat fordítását Pór Antal *Nagy Lajos 1326 – 1382*, Budapest, 1892 munkájából idézem: „Andrásnak, Károly Ubert Pannonia királya fiának, a nápolyiak királyának, kit felesége, Johanna ármánya és kötele megölt, Orso Minutulo kegyessége ide elhelyezett, nehogy a király teteme temetetlen maradjon és a gonosz tett az utódok előtt el legyen temetve (födve), Berardi fia Capece Ferencz állította e sírkövet a 19. évében 1345 szeptember 17-én megholtnak.” A szerző a következőket fűzi hozzá: „Capece sírírátára megjegyzem, hogy András atyja neve hibás, kora szintén téves, minthogy András, ki 1327. november 30-án született, halálakor még tizenkilenc éves se volt; a halálozás napjának kitétele se helyes.”

⁴ [A kép forrása](#)

A San Lorenzo Maggiore bazilika

A nápolyi San Lorenzo Maggiore bazilika a város egyik legrégebbi temploma. 1235-ben IX. Gergely pápa engedélyezte, hogy a városban Szent Lőrinc tiszteletére építsenek egy bazilikát, de csak 1270-ben kezdte el I. Károly király, a nápolyi első Anjou-dinasztia megalapítója, egy régi templom átalakítását egy bazilikává és egy kolostorrá. Azóta a bazilika és a kolostor sok átalakításon esett át, és ma már a francia gótikus stílustól a barokk stílusig minden építészeti stílus elemeit felfedezzük rajta.

A bazilika múzeumát (Museo dell'Opera di San Lorenzo Maggiore) a kerengőből érjük el. Itt megtekinthetjük az 1976-ban elkezdett régészeti ásatások által feltárt, három földalatti emeleten elterülő ógörög, római és középkori építkezések maradványait. A volt kolostor épületében megtekinthetjük a XIII. század első felében épült Sala Capitolare termet, amelynek mennyezetét 1606-ban Luigi Rodriguez díszítette freskókkal. Ez volt a ferences-rendi szerzetesek gyülekező terme, itt gyűltek össze a barátok, amikor az elvégzendő feladatokat egymás között kiosztották.

A bazilika kerengőjéből léphetünk be az V. Szixtusz pápáról elnevezett terembe (Sala Sisto V.). Ennek a teremnek a mennyezetét szintén Luigi Rodriguez látta el freskókkal, amelyek az uralkodás hét nagy és négy kis erényét ábrázolják. A terem 1442-től a nápolyi parlament székhelye volt. A bejárat fölött a félkör alakú homlokzaton a Nápolyi Királyság Anjou-kori címere látható.

Sala Capitolare⁵

A Nápolyi Királyság Anjou-kori címere⁶

⁵ [A kép forrása](#)

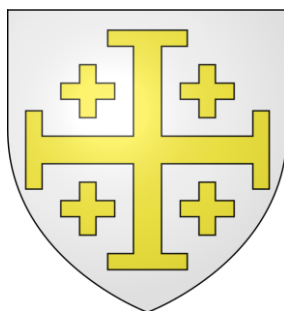
⁶ Fotó: Hatvany Margit

Ezen a címeren is felismerjük az Árpád-sávokat, az Anjou-liliomokat és az ún. jeruzsálemi keresztet, bár némileg el is tér a már bemutatott András herceg címerétől. Az Árpád-sávoknál itt az ezüst (fehér) sáv a legfelső, a jeruzsálemi keresztből hiányzik a négy kiskereszt és nem arany (sárga) színű, hanem vörös. Ilyen pontatlanságok nem ritkák a korabeli címerábrázolásokban.

Mindhárom címerelemnek van úgy magyar, mint nápolyi vonatkozása. Ezeket próbálom a következőkben körüljárni.

A Jeruzsálemi Királyságról

Az első keresztes hadjárat során Godefroy de Bouillon (* 1058 körül, †1100. július 18.) vezetésével 1099. június 15-én a keresztesek elfoglalták a muzulmánoktól Jeruzsálemet és létrehozták az 1291-ig fennálló Jeruzsálemi Királyságot (*Regnum Hierosolymitanum*). A keresztesek felajánlották Godefroy de Bouillonnak a királyi címet, de ő nem vette fel, hanem a Szent Sír Örzője (*Advocatus Sancti Sepulchri*) címet használta.

A Jeruzsálemi Királyság címere⁷

Halála után az uralkodói tisztséget öccse, I. Baudouin (Baldvin) de Bouillon (*1065 körül, †1118. április 2.) vette át, és ő volt az első, aki a királyi címet is viselte. Őt követte unokaöccse, II. Baudouin (Baldvin) de Bourcq (*?, †1131. augusztus 21.). II. Baldvinnak négy lánya volt: Melisenda, Aliz, Hodierna és Ioveta. Fiúsítása után Melisenda (*1105, †1161. szeptember 11.) követi apját a trónon és férjével, Foulques (Fulko) d'Anjouval (*1092, †1143. november 13.) együtt uralkodott. Ettől kezdve az Anjou-ház mindig igényt tartott a Jeruzsálemi Királyság királyi címére.

1187-ben Szaladin szultán bevette Jeruzsálemet és a királyság Akko városba teszi át a székhelyét. De száz év múlva, pontosabban 1291-ben, a muzulmán hadak Akkót is elfoglalják, és ezzel megszűnik a Jeruzsálemi Királyság. Az utolsó száz évben a jeruzsálemi királyok nem is tartózkodtak a Szentföldön. A királyság megszűnése után a királyi cím átszállt a ciprusi uralkodókra. Innen került a Savoyai hercegekhez, majd Szardínia királyaihoz. Mindemellett más uralkodóházak is igényt tartottak rá, és meg is szerezték a Jeruzsálem királya címet.

⁷ [A kép forrása](#)

Az V. keresztes hadjáratot III. Ince pápa kezdeményezte 1215-ben a IV. lateráni zsinaton. A sereg két év múlva indult II. András királyunk és VI. Lipót osztrák főherceg vezetése alatt. A hadjárat célja Egyiptom elfoglalása volt, de ezt a célt nem érte el, viszont visszafoglalták Akkót. 1218-ban II. András visszatért Magyarországra. A hadjárat után felvette a jeruzsálemi király címet, amit a Szent-szék el is ismert, mivel II. András II. Balduin ükunokája volt⁸. II. Andrástól kezdve ezt a címet összes királyunk viselte.

1277-ben I. Károly nápolyi⁹ király megvette a királyi címet Poitiers Mária antiochiai hercegnőtől, aki a cím törvényes örököse volt, de akinek ezen jogát a királyság kúriája (*Curia Generalis* vagy *Curia Regis*) nem ismerte el.

A Nápolyi Királyságról

A „Nápolyi Királyság” kifejezés a modern olasz történetírás szakkifejezése, ugyanis nem létezett ilyen elnevezésű királyság.

A Szicíliai Királyság 1130-ban jött létre, amikor Hauteville II. Roger (Ruggero II. d'Altavilla) egyesítette a Szicíliai Grófságot és a Pugliai Hercegséget és II. Anaklét ellenpápától megkapta a *Rex Siciliae* címet, amit 1139-ben II. Ince pápa megerősített. Ebben az időben a Szicíliai Királyság magában foglalta a Szicília szigetét és Dél-Itáliát.

A normann eredetű Altavilla-ház uralkodóit a Hohenstauf-ház uralkodói követték: VI. Henrik német-római császár I. Henrik (Enrico I) néven szicíliai király (*1194, †1197), II. Frigyes német-római császár I. Frigyes (Federico I) néven szicíliai király (*1198, †1250), IV. Konrád német király I. Konrád (Corrado I) néven szicíliai király (*1250, †1254), ifjabb Konrád vagy Konradin (Conradino) szicíliai király (*1254, †1258) és utolsóként Manfréd (Manfredi) szicíliai király (*1256 –† 1266). Mindegyikük viselte a Jeruzsálem királya címet is.

Manfréd császárpárti politikája súlyos ellentétekhez vezetett az egyházi állammal és 1261-ben IV. Orbán pápa kiközösítette és két évvel később felajánlotta Szicília koronáját Anjou Károlynak, VIII. Lajos francia király fiának, IX. Lajos francia király öccsének. Anjou Károly hadjáratot indított a királyság elfoglalásáért. A döntő csata Benevento mellett zajlott le 1266. február 26-án, amelyben Manfréd hősiességében életét vesztette.

Anjou Károly a királyság fővárosát Palermóból áthelyezi Nápolyba és uralkodásával elkezdődik az első nápolyi Anjou-dinasztia. Anjou Károlyt a történelemírás I. Károly néven az első nápolyi királyként tartja számon.

⁸ II. Balduin (oo 1101 Morfia de Malatya) második lánya Jeruzsálemi Aliz (oo 1126 Antiochiai II. Bohémond), kinek lánya Antiochiai Konstancia (oo 1153 Renaud de Châtillon), kinek lánya Agnes (Anna) de Châtillon (oo III. Béla magyar király), kinek fia II. András magyar király.

⁹ Id. a következő cím alatt mondottakat

A Szicíliai Királyság a normann dinasztia idejében¹⁰

Manfréd feleségét és kiskorú gyermekeit Anjou Károly fogságba vetette és fiát megvakíttatta. Manfréd nagykorú lánya, Hohenstauf Konstancia szicíliai királyi hercegnő ekkor már III. Péter aragóniai király felesége volt, és ezen címen férje igényt tartott a szicíliai trónra. 1282-ben Szicília szigetén felkelés tört ki Anjou Károly ellen, ami szicíliai vecsernye (*vespri siciliani*) néven került be a történelembe. Ezt az alkalmat használta ki III. Péter és elfoglalta a szigetet, majd ugyanaz év szeptember 4-én a szicíliaiak I. Péter néven Szicília királyává választották.

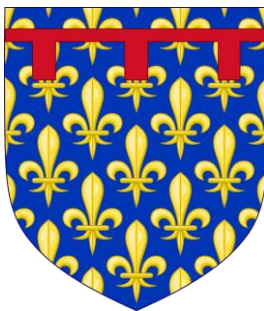
Ezzel a Szicíliai Királyság ketté volt osztva: a szigetre, amely Aragóniai Péter kezében volt, és a félszigeti részre, amely ekkor már Anjou Károly fia, II. Károly kezében volt, és két király vindikálta magának a szicíliai királyi címet. A viszálynak az 1302. augusztus 31-én a szicíliai Caltabellottában kötött béke vetett véget. A szerződés értelmében a Szicíliai Királyságot kettéosztották: a szigeten levő rész a *Regnum Siciliae ultra Pharum* (a Világítótornyon Túli Szicíliai Királyság), a félszigeten levő rész a *Regnum Siciliae citra Pharum* (a Világítótornyon Innen Szicíliai Királyság) nevet kapta. A világítótorny, amelyikre az új királyságok elnevezése utal, a Messinai szoros bejáratánál álló világítótorny. A Világítótornyon Túli Szicíliai Királyság megnevezésére, amelyik az ősi szicíliai szimbólum tiszteletére egy ideig *Regno di Trinacria* néven volt ismeretes, a modern olasz történelemírás *Regno di Sicilia* (Szicíliai Királyság) elnevezést használja, a Világítótornyon Innen Szicíliai Királyság megnevezésére pedig a *Regno di Napoli* (Nápolyi Királyság) elnevezést használja a modern olasz történelemírás.

A két királyság 1816-ban egyesült és felvette a *Regno delle Due Sicilie* (a Két Szicília Királysága) nevet. A királyság 1861-ig állt fenn, amikor beolvadt az újonnan létrejött Olasz Királyságba.

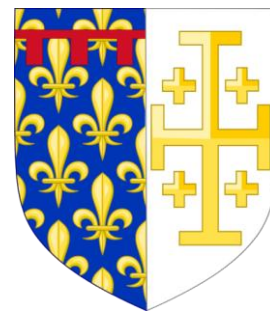
Most térjünk vissza Anjou Károlyhoz, aki I. Károly (Carlo I d'Angiò) néven az első nápolyi király.

¹⁰ [A kép forrása](#)

Uralkodása alatt kétszer változtatta meg a címerét, ami egyben a Nápolyi királyság címere is volt. Kezdetben a címerpajzson a kék mezőben elhelyezett arany színű Anjou-liliomokat egy vörös borítású ráma (olaszul *bordura*, franciául *bordure*) övezte, amelyben díszítő kastélyok utaltak kasztíliai származására: anyja Kasztíliai Blanka francia királyné, VIII. Alfonz kasztíliai király lánya volt. Ilyen rárával, amely eredetre vagy jogos, vagy vélt jogcímre utal, még találkozni fogunk a nápolyi címerekben, s mint látni fogjuk, az Árpád-sávok is ilyen, eredetre-jogcímre utaló elemként is szerepelnek.

1246-ig¹¹

I. Károly nápolyi király címerei

1246 és 1277 között¹²1277 után¹³Kasztília címere¹⁴

1246-ban felcserélte a ráját egy tornagallérral (olaszul *lambello*, franciául *lambel*). A ráma és a tornagallér olyan címerelemek, amelyek örökölt címereket módosítanak (címermódosítók). A harántpólyával (olaszul *banda*, franciául *bande*) és a balharántpólyával (olaszul *barra*, franciául *barre*) együtt a heraldika a törések (olaszul *brisura*, franciául *brisure*) gyűjtőnéven ismeri. A tornagallért valószínűleg a francia Orleans ház használta legelőször: ezzel módosította az elsőszülött fiú apjától örökölt címerét és addig volt a címeren, ameddig az apa élt. I. Károly nápolyi király egy ilyen tornagallérral jelezte a címerén a pápát támogató guelf párthoz való tartozását. Később, ezt a tornagallért a nápolyi királyok a hozzájuk hű nemes családok címerének pajzsfőjébe helyezve engedélyezték felvenni, illetve adományozták.

¹¹ [A kép forrása](#)

¹² [A kép forrása](#)

¹³ [A kép forrása](#)

¹⁴ [A kép forrása](#)

Miután 1277-ben I. Károly megvette a jeruzsálemi király címet, ismét módosította a címerét. A címerpajzs ketté lett hasítva, a jobb mezőbe került az eddigi címer, míg a bal mezőbe a Jeruzsálemi Királyságot jelképező jeruzsálemi kereszt került.

Ezt a címet használták a nápolyi királyok egészen III. Károlyig, amikor megjelentek a nápolyi címeren az Árpád-sávok.

Árpád-sávok Nápolyban, Anjou-liliomok Budán

Az olasz történetírás Anjou Károlyt I. Károly néven 1266-tól 1282-ig szicíliai királyként, majd 1282-től 1285-ben bekövetkező haláláig szintén I. Károly néven nápolyi királyként tartja számon. I. Károlynak két felesége volt. 1246-ban feleségül vette Provence-i Beatrixot (Beatrice di Provenza, *1234, †1267), Provence és Forcalquier grófnőjét, akivel hét gyermeke született. Közülük minket az a nagykorúságot elsőként megért Károly fia (születési sorrendben a negyedik gyermek, *1254, †1309) és a legkisebb, Izabella lánya érdekel közelebbről. Az 1268-ban Burgundiai Margittal (Margherita di Borgogna, *1251, †1308) kötött második házasságából I. Károlynak csak egy lánygyermek volt.

I. Károly fia II. Károly néven apja halála után került a trónra, és az ő uralkodása alatt kötötték meg 1302-ben a caltabellottai szerződést, ami jogilag is elismerte a Világítótornyon Innen Szicíliai Királyságot, a Nápolyi királyságot. I. Károlyal egy időben Magyarországon V. István (*1239, †1272) uralkodott. Hatalmuk megszilárdítására a két uralkodó családi kapcsolattal szándékozta házát összekapcsolni. Ennek a törekvésnek az 1270-es év egy fontos dátuma.

Ebben az évben V. István magyar király Mária lánya férjhez ment I. Károly nápolyi király Károly fiához, aki ekkor még csak Salerno hercege, de már a trón várományosa volt, és ugyanebben az évben V. István László fia (*1262, †1290), a későbbi IV. (Kun) László magyar király feleségül vette I. Károly Izabella lányát.

Anjou Izabella (Isabella d'Angiò, *1261 –, †1304) a magyar történelemben Erzsébet királynéként ismeretes, mert eredeti nevét a Magyarországon ismertebb Erzsébetre változtatta. Házasságkötésekor kilenc éves volt, férje pedig nyolc. IV. László kicsapongó élete miatt házassága nem volt boldog. Kun László 1290-ben 27 évesen egy merénylet áldozata lett. Élete utolsó éveiben az uralkodói feladatait is egyre gyakrabban hanyagolta el. A belpolitikai helyzet válságos lett, és tragédiáját növeli, hogy szeretetett kunjai gyilkolták meg. Ekkor Erzsébet királyné Esztergomba költözött, majd 1300-ban tért vissza Nápolyba, ahol pár év múlva meghalt. Nem voltak gyermekei.

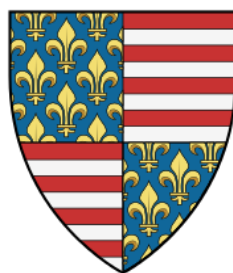
Árpád-házi Mária (az olasz történetírásban Maria d'Ungheria, *1257, †1323) élete majdnem mindenben ellentétes volt sógornőjének az életével. Szintén gyerekként, tizenhárom évesként, ment férjhez. Károly, Salerno hercege, akit később II. (Sánta) Károly (Carlo II, lo Zoppo, *1227, †1285) néven apjától öröklő királyi trónt, ekkor már negyvenen túl volt. Melléknevét vézna alkata és bicegő járása miatt kapta. Ebből a házasságból tizennégy gyermek születik. Miközben Erzsébet királyné férje 1286 – 1287 között a margitszigeti kolostorban tartja fogva és csak Lodomér érsek közbenjárására engedi szabadon, addig Mária 1284-ben hivatalos székhelyeként megkapja a basilicatai Melfi

kastélyt és 1285-től megszerzi a királynői címet (*regina consorte*). Az 1293-ban földrengés által súlyosan megsérült nápolyi Santa Maria Donnaregina templomot helyreállította és ide temették el. Sír-emlékét Tino di Camaino készítette el 1323-ban.

Árpád-házi Mária nápolyi királynő sírja a nápolyi Santa Maria Donnaregina templomban¹⁵

Mária nápolyi királynő elsőszülött fia, Anjou Martell Károly (Carlo Martello d'Angiò, *1271, †1295) calabriai herceg, apja távollétében több évig kormányozta a királyságot, de nem lépett a trónra. Apját, II. Károlyt 1284-ben III. Péter aragóniai király a Szicíliai Királyságért vívott harcban foglyul ejtette és ekkor a kiskorú Martell Károly nevében Mária kormányozta az országot, de később, 1289-től már saját maga vette át az ország irányítását, amikor az apja ismét külföldön volt. Mária IV. László magyar király halála után, mivelhogy öccse nem hagyott hátra örökösöt, bejelentette igényét a magyar trónra. Két évvel később, 1292-ben elsőszülött fia javára lemondott a magyar trónigényről és ettől kezdve Martell Károly a „Magyarország királya” címet is kezdte használni és címerébe felvette az Árpád-sávokat.

Martell Károly címere¹⁶

¹⁵ [A kép forrása](#)

A magyar nemesek Martell Károly helyett Velencei Andrást kívánták a magyar királyi trónra ültetni.

II. András magyar királynak harmadik feleségétől, Estei Beatrixtól (Beatrice d'Este) fia született, akit Istvánnak kereszteltek. Mivelhogy apja halála után született, Utószülött Istvánnak (Stefano il Postumo) is neveztek. Férje halálakor Beatrix bejelentette, hogy áldott állapotban van. IV. Béla, II. András első házasságának elsőszülött fia, aki apját követte a trónon, mostohaanyát börtönbe vetette, azzal a váddal, hogy a gyermek apja nem a meghalt király, hanem Apodfia Dénes nádor. Beatrix csak a férje temetésén megjelent császári küldöttség közbenjárására szabadult és áldott állapotban Olaszországba menekülhetett. Útban odafelé szülte meg fiát 1236-ban. Négy év múlva Beatrix meghalt, és az árván maradt István kalandos ifjúsága után beházasodott az előkelő velencei Morosini patrícus családba.

A Morosini család azon tizenkét velencei patrícus család egyike, amelyek további tizenkét velencei patrícus családdal egyetemben Velence úgynevezett huszonnégy ősi házát (*case vecchie*) alkották, azaz a Serenissima politikai életet uralták a XIII. században.¹⁷ Velence hatalompolitikai felépítése az egyház struktúráját kívánta követni, ezért az ősi házak közül tizenkettő az apostoli családok (*famiglie apostoliche*) és négy az evangélista családok (*famiglie evangeliche*) csoportját alkotta. A Morosini család az egyik apostoli család volt.

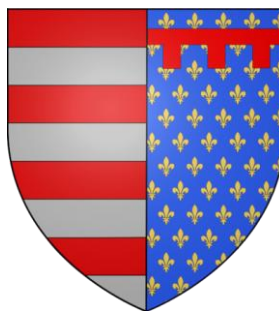
Utószülött István, aki születésénél fogva Szlavónia hercege volt, Morosini Tomasinát vette feleségül, és 1265 körül megszületett András fiuk, akit az okiratok Velencei Andrásnak is neveznek. Őt akarták a magyar nemesek Martell Károly helyett a magyar trónra ültetni. IV. László magyar király halálakor Velencei András Bécsben volt házi őrizetben, mert ugyanabban az évben Magyarországon járt, és Buzád-nembeli Arnold elfogatta és kiadta Habsburg Albert osztrák hercegnek. A már említett Ladomér érsek megszöktette Bécsből, Magyarországra hozatta, és 1290. június 23-án Velencei Andrást III. András néven megkoronázták. Fia megkoronázása után Morosini Tomasina (*1250 körül, †1300) Magyarországra költözött és egyes források szerint mérgezés által halt meg Budán.

III. András megkoronázása nem vetett véget a nápolyi Anjou-ház erőfeszítéseinek a magyar trón megszerzésére. Martell Károlyt 1292-ben Aix-en-Provence-ban szülei magyar királlyá is koronáztatták, de ennek természetesen semmi jogi hatása nem volt. Három évvel később, 1295-ben Martell Károly valószínűleg mérgezés következtében meghalt. Mária királynő elsőszülött fia halála után mindent megtett, hogy Martell Károly elsőszülött fia, Károly Róbert (Carlo Roberto d'Angiò, *1288, †1342) kerüljön a magyar trónra. Már 1300-ban II. Károly nápolyi király Magyarországra küldte unokáját, hogy megnyerje a magyar főurak támogatását. III. András magyar király 1301 januárjában váratlanul elhunyt. Ezzel a nagy múltú Árpád-dinasztia férfiágon kihalt. Több sikertelen kísérlet után Károly Ró-

¹⁶ [A kép forrása](#)

¹⁷ Erről a huszonnégy családról, a *duodecim nobiliorum proles Venetiarum* (tizenkét legnemesebb utódja Velencének) és a következő tizenkettő, *que in nobilitate secuntur stirpes XII superius memoratas* (amelyek nemességben követik a fent említett tizenkét nemet), az 1350-es években keletkezett Cronaca Giustinian tesz legelőször említést. Ld. Stanley Chojnacki: *Storia di Venezia*, Venezia, Treccani, 1997.

bert megnyerte a magyar főnemesek többségének támogatását, és 1310. augusztus 20-án a magyar jog szerint érvényesen megkoronázták Székesfehérvárott. Vele kezdődik a nápolyi Anjouk dinasztiája Magyarországon. A magyar történetírás I. Károly néven tartja számon. I. Károllyal megjelennek az Anjou-liliomok a magyar királyi címerben.

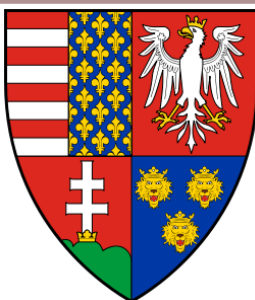
I. Károly (Róbert) magyar király címere¹⁸

Nápolyban II. Károly király halála után harmadik fia, I. Anjou (Bölcs) Róbert (Roberto d'Angiò, il Saggio, *1277, †1343) került a trónra. Két bátyja ekkor már nem élt. I. Róbert kétszer házasodott. Első feleségétől, Aragóniai Jolántól (Iolanda di Aragona, *1273, †1302) két fia volt: Károly calabriai herceg (Carlo d'Angiò duca di Calabria, *1298, †1328) és trónörökös és Lajos (Luigi, *1301, †1310). Második feleségétől, Aragóniai Saciától (Sancha d'Aragona, *1285, †1345) nem voltak gyermekei.

Károly calabriai herceg még apja életében, 1328-ban halt meg, így I. Róbertet a nápolyi trónon unokája, Károly calabriai herceg elsőszülött lánya, I. Johanna (Giovanna I, *1327, †1382) követte. Hatéves korában Johannát hozzáadták az akkor hétéves András calabriai herceghez, Károly Róbert magyar király második fiához. Károly Róbert dinasztikus céloktól vezérelve ebben az évben, 1333-ban Nápolyba vitte másodszülött fiát és bátyjával, I Róbert királlyal egyetértésben megállapodtak a két uralkodóház, a magyarországi és a nápolyi Anjouk közötti frigyben és abban, hogy András Johannával együtt lép a királyi trónra, azaz mindketten viselik majd a nápolyi királyi címet. Ezt I. Róbert végrendeletében is megerősítette.

Nagyapja halála után, 1343-ban Johanna nem akarta elfogadni nagyapja végakarátát és ebben támogatta a nápolyi nemesek egy része is, valamint VI. Kelemen pápa is, aki Rómában megkoronázta Johannát. Természetesen András nem adta fel trónigényét, főleg pártján tudva bátyja, I. (Nagy) Lajos magyar király és anyja, (Pia)st) Erzsébet magyar királyné (lengyelül: Elżbieta Łokietkówna, *1305 –†1380) támogatását. Erzsébet királyné egy tekintélyes aranyadománnyal Nápolyba utazott, hogy fia megkoronázását elősegítse, de csak egy ígéretet tudott a pápától kicsikarni. Andrásnak odaítélték a királyi címet, de a koronázás váratott magára. Az ellentét a nápolyi királyi házastársak között tetőfokra hágott, és a Johanna körüli nápolyi nemesek elhatározták, hogy drasztikus eszközökkel vetnek ennek véget: előkészítik és megszervezik András meggyilkolását.

¹⁸ [A kép forrása](#)

Nagy Lajos címere: az Árpád-sávok és az Anjou-liliomok mellett a magyar kettős keresztet, a lengyel sast és a dalmát oroszlánfejeket egyesíti¹⁹

1345. szeptember 18-án, amikor András és a várandós Johanna az aversai kastélyban tartózkodtak, egy egész napos vadászatot vettek részt és estére a közeli San Pietro a Maiella kolostorban szálltak meg. A gyilkosságot több forrás írja le ellentétesen, András- és Johanna-pártiak szemszögéből nézve, de a lényeg a következő. András magyar kísérete András utasítására éjszakára az aversai várban szállt meg. Még éjfél előtt azon az ürüggyel, hogy fontos hírek érkeztek Nápolyból, Andrást kihívták a hálósobából, ahol Johannával tartózkodott. Johanna bízgatására felkelt és kiment a szobából. Távozása után Johanna szobalánya kulcsra zárta a hálót. A teremben, ahova András érkezett, vártak rá az összeesküvők, és amikor megjelent, köteleket tekertek a nyaka köré, az erkély korlátjára akasztották és addig rángatták, míg megfojtották. András segélykiáltásaira, amik a források szerint, messzire hallatszottak, senki sem reagált, Johanna mindvégig a hálójában maradt. Csak András dajkája figyelte fel a kiáltásokra és a segítségül hívott szerzetesekkel megtalálta a kertben András holttestét, a kötéllel a nyakában. Némely forrás szerint a dajka tanúja volt a merényletnek. Johanna bűnrészsége a gyilkosságban a mai napig tisztázatlan. A pápa felmentette a gyilkosság vádjától, a magyar királyi udvar azonban Johannát mindvégig vétkezőnek tartotta. András holttestét másnap Nápolyba vitték és a Nápolyi Dómban temették el. Az ő sírjának márványtábláját láttuk a dómban.

András meggyilkolásával Johanna elérte célját: egyedül uralkodott a Nápolyi királyság fölött. A gyilkosságnak azonban súlyos következményei lettek. Egy hosszú és zavaros belháborúkkal terhelt időszak következett. Nagy Lajos először diplomáciai úton próbált a gyilkosok ellen eljárni, de miután ezen lépései eredménytelenek voltak, két alkalommal is, 1347-ben és 1350-ben, büntető hadjáratot indított Johanna megbuktatására. Johanna Andrástól való fia nélkül, akit dédapja után szintén Martell Károlynak neveztek, elmenekült Avignonba és az ottani ellenpápa védnöksége alá helyezte magát. Nagy Lajos elismerte Johanna fiát öccse fiának és Visegrádra küldte. A közben kitört pestisjárvány miatt Nagy Lajos kénytelen volt a hadjáratát befejezni. A Visegrádra vitt Martell Károly trónörökös 1349-ben esett áldozatul a járványnak.

Johanna 1351-ben tért vissza Nápolyba második férjével, Tarantói Lajossal (Luigi di Taranto, *1320, †1362), akivel még 1347-ben kötött házasságot, és akit 1352-ben Nápolyi királlyá koronáztak I. Lajos néven (Luigi I). Ebből a házasságból két lány született, Katalin (Caterina d'Angiò, *1348,

¹⁹ [A kép forrása](#)

†1349) és Franciska (Francesca d'Angiò, *1351, †1352). 1363-ban Johanna újabb házasságot köt, ezúttal IV. Jakabbal, Mallorca címzetes királyával (Giacomo IV di Maiorca, *1336, †1375) abban a reményben, hogy örökösöt hoz a világra és így biztosítja családjának a trónt. A házasságban azonban nem születik örökös, és IV. Jakab 1366-ban elhagyja Nápolyt anélkül, hogy a házasság érvénytelenségéért folyamodna. 1376-ban Johanna megkötö a negyedik házasságát Braunschweigi Ottó tarantói herceggel (Ottone IV di Brunswick, *1319, †1399), de ebből a házasságból sem születik utód.

Örökösök híján Johanna ifjabb Durazzói Károlyt (Carlo di Durazzo, *1342, †1386) nevezte ki örökösének. Durazzói Károly II. Károly nápolyi királynak és feleségének, Árpád-házi Máriának volt a dédunokája. Máriának tizennégy gyereke volt, a tizenharmadik Gravinai János (Giovanni di Gravina, *1294, †1336), Durazzo hercege volt. Az ő unokája volt Durazzói Károly. Durazzói Károly apja fiatalon halt meg, és a kiskorú herceget Nagy Lajos magához vette Magyarországra. A magyar udvarnál a fiatal herceg tehetséges hadvezér lett.

A római VI. Orbán pápa és az avignoni VII. Kelemen ellenpápa ellenségeskedései a Nápolyi királyságra is hatással voltak. Johanna előbb VI. Orbánt támogatta, de 1381-ben átpártolt VII. Kelemen oldalára, visszavonta Durazzói Károly kinevezését jogos örökösének, és fiaként örökbe fogadta és trónörökösévé nyilvánította Anjou Lajost, V. Károly francia király öccsét. A következmény az volt, hogy a római pápa kiátkozta Johannát, megfosztotta a tróntól és felhatalmazta Nagy Lajost, hogy foglalja el a nápolyi trónt. Nagy Lajos unokaöccsének, Durazzói Károlynak engedte át a trónt, aki egy erős magyar hadsereggel indult el Budáról Nápoly elfoglalására. Eközben meghalt V. Károly francia király és Anjou Lajos kénytelen volt Franciaországban maradni, mert bátyja kiskorú örökösének, VI. Károlynak a gyámja volt, és az ő nagykorúságáig régensként kellett irányítania az országot. Az előrenyomuló magyar hadaknak Johanna csak egy gyenge csapattal tudott ellenállni, és 1381. július 16-án Durazzói Károly bevonult Nápolyba. Johanna elmenekült a Tojásvárba (Castel dell'Ovo) és egyezkedni próbált a győztesrel. Durazzói Károly ostromzár alá vette a várat, és egy hónap után Johanna – megígérve lemondását Durazzói Károly javára – elhagyhatta a várat. Károlyt 1382. május 12-én III. Károly néven Nápoly királyává koronázták. Johanna lemondásával véget ért az első nápolyi Anjou-dinasztia, és III. Károlyal kezdetét vette a második nápolyi Anjou-dinasztia, amit az Anjou-dinasztia durazzói ágának is neveznek.

Ígéretét megszegve francia támogatással Johanna összeesküvést szőtt III. Károly ellen. Az összeesküvés leleplezése után III. Károly elfogatta Johannát és a basilicatai Muro Lucano várba száműzte. Tartva Johanna további cselszövéseitől III. Károly állítólag Nagy Lajos utasítására 1382. május 22-én megfojtatta. Ugyanebben az évben szeptember 10-én 56 évesen meghalt Nagy Lajos is.

Nagy Lajos végrendeletében Mária lányát nevezte meg örökösének. III. Károly a magyar főnemesek egy részének támogatását élvezve, saját magát az Árpád ház utolsó férfi örökösének tekintve igényt tartott a magyar trónra és Budára indult, hogy elfoglalja a magyar trónt. A történet innen kezdve ismeretes, ezért nem bocsátkozom részletekbe, csak a minket érdeklő eseményeket említem meg röviden. Mária, akit közben 1382. szeptember 17-én magyar "királlyá" koronáztak, lemondott a

trónról, és Károlyt 1385. december 31-én II. Károly néven Magyarország királyává koronázták. Ezzel megvalósult a nápolyi Anjou-ház régi törekvése: a Magyar Királyságot és a Nápolyi Királyságot azonos uralkodó személyével egyesíteni. Nagy Lajos özvegye, Erzsébet királyné nem nyugodott bele ebbe a helyzetbe és híveket gyűjtött maga köré, hogy eltávolítsa Károlyt a trónról. A Károly elleni merényletre 1386. február 7-én a király egyik látogatása alkalmából került sor, ugyanis a király rendszeresen meglátogatta Erzsébetet és Máriát. A merénylő Forgách Balázs késsel támadt a királyra és súlyosan megsebesítette a koponyáján. A tehetetlen királyt a hívei Visegrádra vitték, ahol február 24-én vagy 27-én meghalt.

II. Károly magyar király (nápolyi királyként III. Károly) halálával Magyarországon megszűnt a nápolyi Anjou-dinasztia uralkodása. Nápolyban Károlyt fia, I. Lajos (Ladislao I, *1376, †1414), majd ennek halála után Károly lánya, II. Johanna (Giovanna II, *1373, †1435) következett a nápolyi trónon. Az ő halálukkal megszűnik a nápolyi második Anjou-dinasztia durazzói ága.

Mint láttuk, az Árpád-sávok Martell Károly calabriai herceg címerében jelentek meg legelőször a nápolyi hercegek és királyok címerében, majd András calabriai herceg címerében kerülnek a végső helyükre a pajzs jobb oldali hasításában. Ezzel a címerrel találkoztunk a nápolyi San Lorenzo Maggiore bazilikához tartozó V. Sixtus-terem falán is. II. Károly magyar király és III. Károly néven nápolyi király is ezt a címert használta, és a nápolyi trónon őt követő gyermekei is. Az V. Sixtus-terem falán látott címer, amelyről nem állíthatjuk megcáfolhatatlanul, hogy a mennyezetet freskókkal díszítő Luigi Rodriguez munkája, de bizonyosan állíthatjuk, hogy a XVII. század első felében készült, megegyezik ezzel a címerrel. Ugyanebben az időben (második kiadásban 1675-ben) jelenik meg Nápolyban Giovanni Antonio Summonte *Dell' Historia della Città e Regno di Napoli* című hatkötetes munkája. Itt is ezt a címert látjuk.

III. Károly nápolyi király
és címere²⁰

I. Lajos nápolyi király
és címere²¹

II. Johanna nápolyi királynő
és címere²²

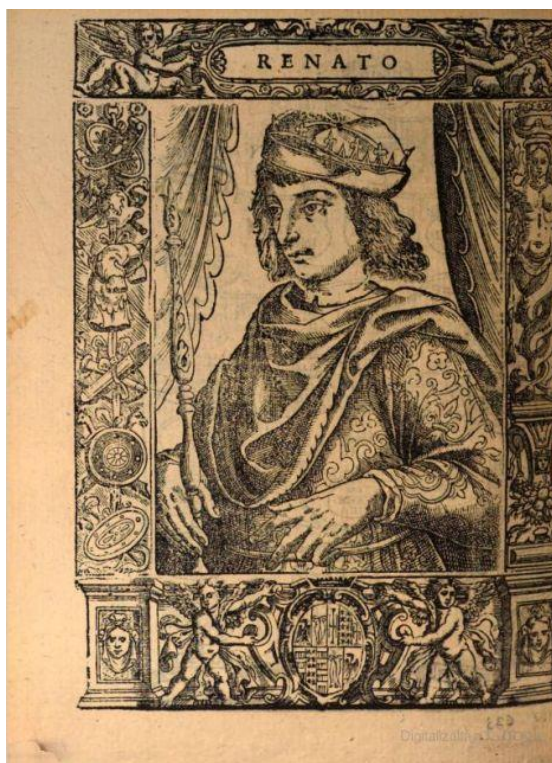
²⁰ Forrás: Summonte idézet munkájának második kiadása, II. kötet, 474. o. [A könyv itt érhető el.](#)

²¹ uo., 500. o.

²² uo., 564. o.

Az I. Johanna nápolyi királynő által örökbefogadott Anjou Lajos, V. Károly francia király öccse, aki a francia Valois-Anjou család tagja, nem ismerte el az Anjou-dinasztia durazzói ágának jogát a nápolyi trónra, és VII. Kelemen ellenpápa I. Lajos néven Nápoly királyává koronázta. Fiát, II. Lajost szintén Nápoly királyává koronázta VII. Kelemen ellenpápa 1389-ban.

A konstanzi zsinattal véget ért a nyugati egyházszakadás, és az újonnan megválasztott V. Márton pápa a nápolyi trón várományosának jelölte II. Lajos fiát, III. Lajost. Ezt II. Johanna elfogadta, de mivelhogy III. Lajos 1434-ben meghalt, egy évvel később, II. Johanna halála után a nápolyi trónra II. Lajos második fia, I. Renátusz (Renato I, *1409, †1480) került annak ellenére, hogy Johanna örökbefogadta Aragóniai Alfonzt (Alfonso, *1394, †1459). A három Lajos nevű címzetes nápolyi király nem használta címerében az Árpád-sávokat, de a nápolyi trón tényleges birtokába került I. Renátusz címerében származását jelképező más elemekkel együtt fontosnak tartotta az Árpád-sávok felvételét. A címei között szerepelt a "Magyarország királya" cím is.

I. Renátusz nápolyi király
és címere²³

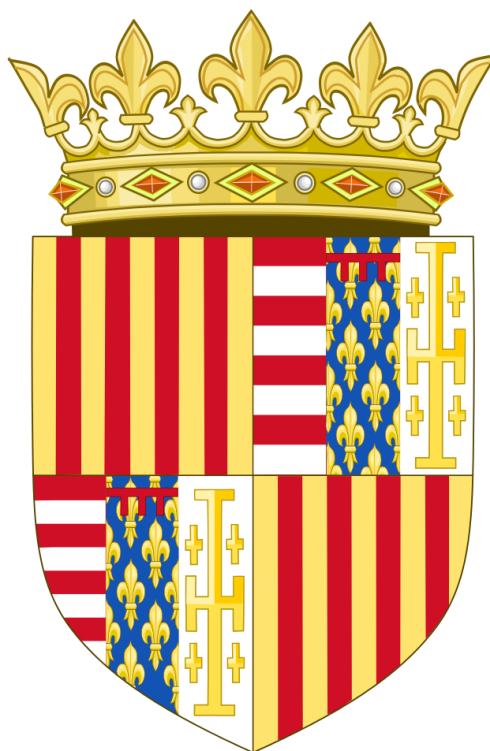
I. Renátusz nápolyi király egyik másik címe²⁴

I. Renátusz volt az utolsó nápolyi király a Valois-Anjou-házból. 1441-ben Aragóniai Alfonz, aki akkor már Szicília királya is volt, megtámadta Nápolyt és a következő évben elfoglalta, miután Renátusz Franciaországba menekült. Ezzel ismét egy kézbe került a Nápolyi és a Szicíliai Királyság, és Alfonz felvette a *Rex Utriusque Siciliae* (mindkét Szicília királya) címet, amit IV. Jenő pápa 1443-

²³uo., 616. o.

²⁴ [A kép forrása](#)

ban elismert. Aragóniai Alfonz ezen kívül V. Alfonz néven Aragónia, III. Alfonz néven Valencia, II. Alfonz néven Szardínia és végül I. Alfonz néven Szicília királya is volt. Nápolyi királyként I. Alfonz néven tartja számon a történetírás. Ő volt a nápolyi Aragóniai-ház első uralkodója. Nápolyi királyként használt címerén az aragóniai függőleges arany-vörös sávok mellett szerepelnek az Anjou-liliomok, a jeruzsálemi kereszt és az Árpád-sávok, mivelhogy a "Jeruzsálem királya" és "Magyarország királya" címeket is használta. Halála előtt Alfonz I. Ferdinánd (Ferdinando I, *1423, †1458) nevű törvénytelen fiára hagyta a Nápolyi Királyságot, míg a Szicíliai Királyság trónjára testvére került. Ezzel az ideiglenesen egyesített két királyság ismét kettévált. Az Aragóniai-ház többi királya, II. Alfonz (*1448, †1494) aki I. Ferdinánd fia volt, II. Ferdinánd (*1469, †1495), aki II. Alfonz fia volt, és I. Frigyes (Federico I, *1452, †1504), aki II. Alfonz öccse volt, ugyanazt a címet használták, mint I. Alfonz.

A Nápolyi Királyság címere az Aragóniai ház uralkodása alatt²⁵

1501-ben a franciák elfoglalták Nápolyt, és XII. Lajos (*1462, †1515), a Valois-Orléans-ház egyetlen francia királya 1504-ig hatalmában tartotta, ez után II. Ferdinándnak, aki Aragónia és Szicília királya is volt, sikerült visszaszereznie. XII. Lajos, aki legelőször használta a *rex Neapolis* címet, a Valois-Orléans ház címerét használta, amelyen nem szerepeltek az Árpád-sávok.

Mivelhogy 1504-ben I. Frigyes halálával kihalt az Aragóniai-ház, a nápolyi királyi trón a spanyol korona ellenőrzése alá került. Nápoly következő uralkodója III (Katolikus) Ferdinánd (Ferdinando III, il Catolico, *1452, †1516) lett, akit lánya III. (Őrült) Johanna (Giovanna III, la Pazza, *1479, †1555) kö-

²⁵[A kép forrása](#)

vetett. III. Ferdinánd és III. Johanna címerén ismét megjelennek az Árpád-sávok. III. Ferdinánd Aragónia, Szardínia és Szicília királya is volt, míg Johanna Aragónia és Kasztília királynője is volt, de sosem vett részt a kormányzásban.

Az Árpád-sávok III. Ferdinánd címerén külön mezőben, míg III. Johanna címerén az Anjou-liliomokat körülvevő rámban kaptak helyet.

III. Ferdinánd címere²⁶

III. Johanna címere²⁷

III. Johanna és I. (Habsburg Szép) Fülöp Kasztíliai király házasságából született Habsburg Károly, a későbbi V. Károly (*1500, †1558) német-római császár és IV. Károly néven nápolyi király. Nápolyi IV. Károllyal kezdve mintegy kétszáz éven át, 1700-ig tart az első spanyol (vagy spanyol Habsburg) uralom a Nápolyi királyságban. Ebben az időszakban Nápolyt alkirályok (*vice rex*) kormányozták.

Mit tudjuk, Mátyás királyunk halála után a Habsburgok több jogcímen tartottak igényt a magyar trónra. Ezt az igényt címerükben is kifejezték. V. Károly német-római császár (IV. Károly néven nápolyi király) és utódai a nápolyi trónon, I., II., III. Fülöp és végül V. Károly, akik mind spanyol királyok is voltak, III. Johanna címeréből öröklési jogon vették fel a címerükbe az Árpád-sávokkal bekerített Anjou-liliomokat és igényüket a magyar trónra azzal is kifejezték, hogy külön is beillesztették a címerükbe az Árpád-sávokat.

²⁶ [A kép forrása](#)

²⁷ [A kép forrása](#)

V. Károly német-római császár címere²⁸V. Károly nápolyi király címere²⁹

V. Károly nápolyi király és II. Károly néven spanyol király 1700-ban örökösök nélkül halt meg. Végrendeletében a nápolyi és spanyol királyságot rokonára, XIV. Lajos francia király unokájára, Bourbon Fülöpre hagyta, megalapítva így a spanyol Bourbon dinasztiát. Fülöp IV. Fülöp néven nápolyi és V. Fülöp néven spanyol király volt. Címerében a III. Johanna címeréből ismert Árpád-sávokkal körülvett Anjou-liliomokat látjuk, és a spanyol Habsburgok által beiktatott Árpád-sávok természetesen nem szerepelnek.

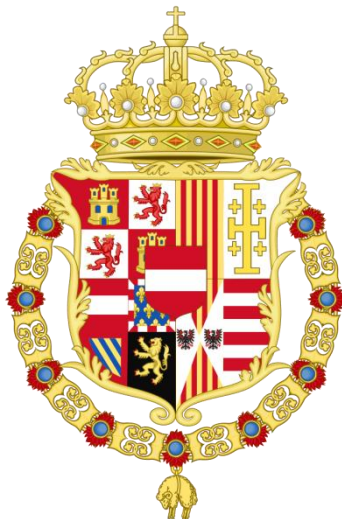
IV. Fülöp nápolyi király címere³⁰

²⁸ [A kép forrása](#)

²⁹ [A kép forrása](#)

³⁰ [A kép forrása](#)

Az utrechti békeszerződés 1713-ban véget vetett a spanyol örökösödési háborúnak és értelmében a Nápolyi királyság az osztrák Habsburg-dinasztiához került. VI. (Habsburg) Károly német-római császár ugyanezzel a névvel a nápolyi király címet is megszerezte, és az Árpád-sávok rájárával körbefogott Anjou-liliomok mellett ismét megjelentek külön elemként is az Árpád-sávok.

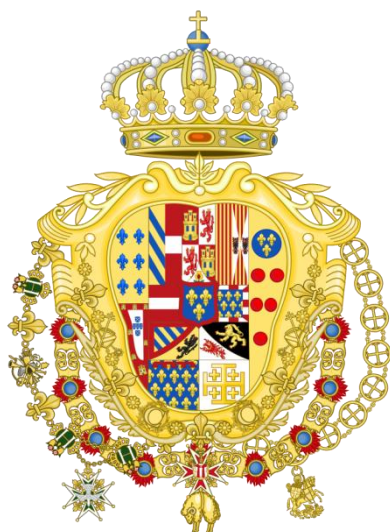

VI. Károly német-római császár és nápolyi király címere³¹

A lengyel örökösödési háború alatt, 1734-ben a spanyolok elfoglalták Nápolyt. Az 1738-as bécsi szerződés a Nápolyi és a Szicíliai Királyságot független államoknak ismerte el, és a Nápolyban meghonosodott spanyol Bourbonokat hívta meg a nápolyi és a spanyol trónra. Ez a nápolyi (vagy második) Bourbon-dinasztia csak két uralkodóból állt. Az első VII. Károly (*1716, †1759) nápolyi király és III. Károly néven spanyol király volt, a második az ő fia, IV. Ferdinánd (*1751, †1825) nápolyi király és III. Ferdinánd néven szicíliai király volt. A dinasztia idejében az állam címere az uralkodóház eredetének megfelelően sok elemmel bővül, a mi szempontunkból viszont az érdekes, hogy eltűnnek a címerből az önálló Árpád-sávok, de megmaradnak az Árpád-sávokkal övezett Anjou-liliomok.

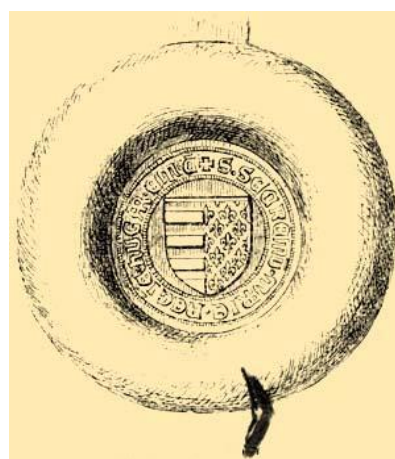
Az austerlitz győzelem után 1805-ben Napóleon elfoglalta a Nápolyi Királyságot, eltávolította a nápolyi Bourbonokat és József öccsét helyezte a trónra. 1808-ban Napóleon a spanyol trónra ültette József öccsét és a nápolyi trónt sógorára, Joachim Muratra bízta. Ebben az időszakban a Nápolyi Királyság a Francia Birodalom része. A Nápolyi Királyság teljesen új címet kap, amelyből eltűnnek a régi elemek, így az Anjou-liliomok és az Árpád-sávok is. Napóleon legyőzése után, a politikai restauráció alatt, 1816-ban a nápolyi Bourbon-ház utolsó uralkodója ismét IV. Ferdinánd néven birtokába veheti a nápolyi és III. Ferdinánd néven a szicíliai trónt. Nápoly visszakapja a Bourbonok címerét, amelyben az Anjou-liliomokat az Árpád-sávok rája fogja körbe.

³¹ [A kép forrása](#)

IV. Ferdinánd nápolyi király címere³²A Két Szicília Királyságának címere³³

Rögtön trónra lépése után Ferdinánd egyesítette a nápolyi és a szicíliai királyságot A Két Szicília Királysága (Regno delle Due Sicilie) néven, amely fölött I. Ferdinánd néven uralkodott. A két Szicília Királysága címerében szerepelnek utoljára a nápolyi-magyar kapcsolatokra utaló Árpád-sávok keretes Anjou-liliomok. A királyság 1861-ben része lett az újonnan létrejött Olasz Királyságnak és ezzel véget ért az Árpád-sávok szereplése Nápoly történetében.

Magyarországon az Anjou-liliomok szereplése sokkal rövidebb.

Erzsébet királyné titkos pecsétje³⁴Mária királynő titkos pecsétje³⁵

³² [A kép forrása](#)

³³ [A kép forrása](#)

³⁴ [A kép forrása](#)

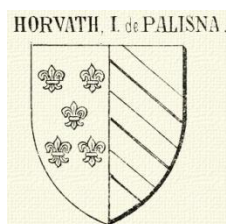
³⁵ [A kép forrása](#)

Erzsébet királyné, Nagy Lajos felesége és Mária királynő, Nagy Lajos lánya pecsétjén láthatjuk az Anjou-liliomokat.

Királyaink címerei közül az Anjou-liliomok legutoljára Mátyás király és felesége, Aragóniai Beatrix, I. Ferdinánd nápolyi király másodszületett lánya közös címerében jelennek meg

Mátyás király és felesége, Aragóniai Beatrix közös címere³⁶

A palisznai Horváthy család címere³⁷

Befejezésül az Anjou-liliomok magyarországi szereplésével kapcsolatban érdekességként érdemes megemlíteni a Nagy Lajos felesége és lánya, Erzsébet királyné és Mária királynő ellen összekülvő főnemesek vezetőjének a címerét, amely szintén Anjou-liliomokat tartalmaz. Wilczek Ede szerint Horváthy János macsói bán, az összeesküvők feje Anjou Lajos durazzói herceg törvénytelen fia és így III. Károly nápolyi király, a későbbi II. Károly magyar király féltestvére lett volna³⁸. Ezt a származáselméletet viszont Wertner Mór elutasítja³⁹.

³⁶ [A kép forrása](#)

³⁷ Siebmacher's: *Der Adel von Kroatien und Slavonien*, Nürnberg, 1899

³⁸ Wilczek Ede: *A Horváthy család lázadása és a magyar tengervidék elszakadása*. In: Századok, XXX., Budapest 1896, I. (617-633), II. (705-715), III. és befejező rész (804-822)

³⁹ Wertner Mór: *A Horvátiak elei*. In: Századok, XXXI., Budapest, 1897, 514-518

Szerzőink figyelmébe

A szerkesztőség családtörténeti tárgyú cikkeket, könyvismertetéseket, illetve az egyesület életével és szakmai rendezvényekkel kapcsolatos beszámolókat vár az egyesület tagságától és az érdeklődő olvasóközönségtől egyaránt.

Kérjük, hogy:

- a lehető legjobban ellenőrizték állításait, szakirodalmi, levéltári hivatkozással, példával támasszák alá; arról írnak, amit jól ismernek.
- a cikkeknek a hiánytalan, végleges, „nyomdakész” változatát adják le, leadás után nincs már mód a változtatásra!
- az átírásokhoz az eredeti irat olvasható minőségű (de nem több MB-os terjedelmű) fényképét a lektorok számára mellékelik, még akkor is, ha nem lesznek a cikkbe beillesztve.
- a cikkbe beillesztésre kerülő képek lehetőleg legyenek jó felbontásúak, de egyenként ne haladják meg az 500 kB-ot.
- a cikkbe beillesztésre kerülő képek helyét és az esetleges képaláírást adják meg a szövegben, a képeket ne illesszék be a cikkbe, hanem küldjék mellékletben.
- ügyeljenek a helyes gépelésre, futtassanak helyesírás-ellenőrzést leadás előtt.
- ügyeljenek az iratátírás, forrásközlés pontosságára.
- az évszázadokat arab számmal, a dátumokat a következő formában tüntessék fel: „1632. július 23.” („1632.07.23.” és hasonló formátumok kerülendők!) Lábjegyzetben az „1632. júl. 23.” is megfelelő.
- a felhasznált műveket és levéltári anyagot lábjegyzet formájában hivatkozzák, külön irodalomjegyzéket nem szükséges készíteni.
- idézeteknél mindig adják meg a forrást.
- a felhasznált szakirodalmat/iratokat egységesen a következő szabványos formában adják meg:

Könyv:

Kovács István: A könyv. Bp., 2000. 50-55.

További hivatkozások esetén: *Kovács I.*: i. m. 62-64.

Ugyanarra a műre történő egymást követő hivatkozások esetén: Uo. 75-77.

Folyóíratcikk:

(3 vagy több szerző: et al., annál kevesebb: név szerint):

Darvas A., Kiss I., Jónás Á.: A folyóíratcikk címe. In: *Élet és Irodalom* 1.(2005.) 10-13.

Elektronikus:

Mint folyóiratcikk, és a részletes hivatkozásban fel kell tüntetni az URL-t és lehetőleg a letöltés dátumát:

Darvas A.: A folyóiratcikk címe. Élet és Irodalom Online (2005. június 12.).

<http://www.es.hu/pd/display.asp?channel=PUBLICISZTIKA0637> (Letöltés dátuma: 2006. aug. 20.)

Levéltári irat:

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (továbbiakban: MNL OL) P 2018 Tomcsányi (Tomcsini) család vásárosnaményi levéltára, 1. cs. 1. tétel Tomcsányi család évrendezett iratai, 1603.

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára (továbbiakban: MNL PML) IV. 3. c/2. Pest-Pilis-Solt vármegye nemesi közgyűlésének iratai, köz- és kisgyűlési iratok, nemességi iratok (acta nobilitaria) 1792. fasc. 2. nr. 1988.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy válogasson a beadott cikkek közül, későbbi számra halassza megjelentetésüket, a terjedelmesebb írásokat több részre bontva közölje le. A szakirodalmi összefoglalásokkal szemben előnyben részesülnek a primér források felhasználásával készült, egyéni kutatómunkán alapuló cikkek.

Nem megfelelő színvonalú, a családfa-kutatáshoz vagy az egyesület tevékenységéhez nem kapcsolódó, korábban máshol már megjelent írásokat a szerkesztőség nem fogad el közlésre.

A cikkeket MS Word formátumban a matrikula@macse.org címre várjuk.

Köszönjük leendő szerzőink munkáját, fáradozását!

A szerkesztőség

Egyesületi tagok honlapjai

Körtvélyessy Gyula honlapja

Kezdőlap Munkám Családom Családfakutatás Elérhetőség

Mert úgy szerette Isten a világot,
hogy egyszülött fiát adta oda,
hogy aki hisz benne, az el ne vesszen,
hanem örökké éljen.

János 3:16

32 évig kutatás-fejlesztéssel (mérőnővelés) foglalkoztam. Az elmúlt 14 évben szakérték (kémia, analitika, kémiai biztonság /REACH, CLP, biocid, stb./ környezetvédelem,

A családomról szeretném bemutatni
- a családi képeket és videókat,
- Édesapám életéről szóló írásokat (a magánban kiadott könyvet és sok más)

15 éve foglalkozom családfakutatással. Elhatároztam, hogy **minden** Körtvélyes (i) sy-t összegyűjtök. Aztán folytattam további családtagokkal, Asbóth, Peterdy, Shödl,

Körtvélyessy Gyula honlapja

<http://kgyula3.wix.com/kortvelyessy-gyula>

Válasszon nyelvet! // Bitte wählen Sie Sprache!

kérszigeti

DÉKÁNY CSALÁD

Rokon ágak: Mehlischmüt, Horn, Szemkláray

1607. "Csak törpe nép felelhet őr nagyra: csak elfajult kor hős elődei: A lelkes éjre ősei síráshoz, s gyűjt regi fennmúló szeretnét."

Bemutathatók

Dékány Sándor ezredes, tábornok (A képen még alezredeként látható) 1944. Magyar Királyi Honvédség

A Dékányok nemzetsége a XVI. századtól ismeretlen. A nemzetségének tekintett András és utódai a Déványa melletti Kérsziget területét birtokolták. Az egyik címeres levelet II. Rudolf (magyar király és német római császár) adományozta 1607-ben, a másikat II. Ferdinánd 1652-ben. A Thököly időben a református Dékányok egyik ága Kocskoláron keresett menekültek. A család tekintélyt szerzett a gazdasági életben, a közigazgatásban és katonai Szabadságharcban. Orvosok, jogászok, de főként és szívesen is jó lementéget szereztek a Dékány névnek. Számos utód a Kis- és Nagykunságban telepedett meg. A Kecskemét-hódmezővásárhelyi ágból Budapestre telepedve több sikeres mérnök nemzedék származott. A történelem során a család több tagjának és tisztjének a mai napig magyar honvédelem számára. A Haza szolgálatát és a magyarság hagyományának őrzését minden generáció feladatának tekintette. (A Kérsziget-medencében több gyökerű a Dékány név)

- DÉKÁNY CSABA

Családfa, családtörténeti fejezetek

• A DÉKÁNY CSALÁD TÖRTÉNETE

It találhatók a Dékány család történetének kidolgozott fejezetei. Kattintson a fejezet címére a letöltéshez!

FEJEZETEK:
[TARTALOMJEGYZÉK LETÖLTÉS]

1. Dékány név eredete, jelentése
2. Déványa a törökidőben
3. Felszabadítás, armális, címer
4. Dékányok viselt dolgai Dévanyán
5. Királyi Dékányok
6. Honvédség, Kérszigeten
7. Pusztai Dékányok
8. Dékányok a szabadságharcban
9. Dékány ágak 1851-1950
10. Honvédségben Dékányok

kérszigeti Dékány család - Dékány Csaba honlapja

<http://www.dekanycsalad.hu>

MACSE

H-1022 Budapest
Bimbó út 55.

E-mail: macse@macse.hu

Adószám: 18213056-1-41

KSH: 18213056-6499-529-01

Egyesületi tisztségviselők

Dr. Kollega Tarsoly István
elnök

Dr. Hatvany Béla Csaba
elnökhelyettes

Dr. Várkonyi Tibor
főtitkár

Babcsányi Judit
titkár

Garadnai Zoltán Zsolt
titkár

Kónya Zsuzsanna
titkár

Németh József
titkár

Papcsik Béla
titkár

Szigetiné Zékány Ilona
titkár

Sztranyainé Ildikó
titkár

Gelei Judit
kincstárnok

Felhalminé dr. Puskás Angéla
az ellenőrző bizottság elnöke

Beszeda László
az ellenőrző bizottság tagja

dr.Szalay Júlia
az ellenőrző bizottság tagja

Látogassa meg web-
helyünket:

<http://www.macse.hu/>

A
MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE

AZ
ÁRPÁDHÁZI KIRÁLYOK ALATT.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA ÁLTAL
A SZILÁGYI ÉS 1895-IKI NAGY JUTALOMMAL KOSZORÚZOTT MŰ.

IRTA
PAULER GYULA

M. TUD. AKADEMIKAI R. TAG.

Έστὶν . . . ἱστορικὸν τοῦτο τὸ
βιβλίον.
Höls. Leo.

ELSŐ KÖTET.

MÁSODIK, JAVÍTOTT KIADÁS.

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI R. TÁRSULAT KIADÁSA.

1899.

Pauler Gyula *A magyar nemzet története az Árpádházi királyok alatt* című, egyik legjelentősebb művének a címlapja